Ազգ

Azg armenian daily

1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2001 ՇԱԲԱԹ 156 (2360)

Օրացույցի այս օրը

Ամենաբերկրալի օրերից է այս օրը, սեպտեմբերի 1-ը: Դպրոցները, կրթական հաստատությունները վերաբացվում են եւ դրանով իսկ, կարծես, բոլորիս տրամադրություններն են փոխվում, իսկական, անկեղծ խանդավառությունն է վերադառնում եւ սկսում ենք կյանքին, ապագային նայել ավելի հուսալից, լավատես:

Այսօր լավատես լինելու, ապագան ավելի ինքնավստահ դիմավորելու մյուս կարեւորագույն պատճառն Արցախի անկախության հռչակման 10-ամյակն է: Համահայկական հզոր պոռթկումով, բազում զոհերի ու զոհողությունների գնով ձեռք բերված անկախություն, որը գործնականում արժեւորվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կայացմամբ:

Մենք մեզ շնորհավորելու օրն է այսօր:

ԼՂՀ-10

«ԼՂՀ-ն ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների տեսակետից մի քանի քայլ առաջ է Ադրբեջանից»

Արտգործնախարար Օսկանյանը ԵԽ հայտարարությունը աննախադեպ չի համարում

Վոյիսլավ Կոշտունիցան եւ Վարդան Օսկանյանը զրույցի պահին:

– Պրն Օսկանյան, Հարավսլավիայի Դաշնային Հանրապետություն Ձեր կատարած այցը սույն նշանակությո՞ւն ուներ պարզապես, թե՞ նպատակ կար զուգահեռներ տանելու Բալկաններում առկա հակամարտությունների եւ ԼՂ-ի միջեւ: Նկատի ունեմ հատկապես Կոսովո եւ Չեռնոգորիա Ձեր այցերը:

– Սա իմ հերթական այցերի շարքից էր, հիմնական նպատակը Հարավսլավիայի հետ մեր կապերի վերակենդանացումն էր, բայց այս դեպքում այցը մյուս այցերից փոքր-ինչ տարբերվում է նրանով, որ հենց այդ տարածաշրջանում եւ այդ երկրում հետաքրքրական գործընթացներ են տեղի ունենում, որոնք մեզ համար էլ են հետաքրքրական: Համենայն դեպս, զուտ երկկողմ հարաբերությունների զարգացման առումով պետք է ասեմ. մենք զգանք, որ հիմա ճիշտ պահն է, այնտեղ իշխանություններն արդեն փոխված են, իշխում են ժողովրդավարական ուժերը, եւ ժամանակն է հայ-սերբական հարաբերությունները վերակենդանացնել, որովհետեւ այդ բոլորի համար բավականաչափ ամուր հիմք կա՝ եւ պատմական, եւ անկախությունից հետո նախնական շփումների առումով: Վերակենդանացման հիմքը դրվեց երկու երկրների միջեւ երկու պայմանագրեր ստորագրելով, եւ ես համոզված եմ՝ ելնելով այն քաղաքական կամքից, որն առկա է մեր երկրներում, նաեւ երկու ժողովուրդների միջեւ համակրանքից, կարծում եմ, Հարավսլավիայի հետ մեր հարաբերությունները շատ արագ կզարգացնենք եւ կկարողանանք վերականգնել կորցրած 10 տարիները:

Տես ➧ էջ 5

ՎԻՃԱՀԱՐՈՒՅՑ

Կառավարությունը չի վախենում բացահայտ առճակատումից

Արմենտելն այսօրվանից ռոպեավճար է սահմանում

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Չնայած կառավարության եւ Ազգային ժողովի գործադրած ջանքերին, Արմենտելն, այնուամենայնիվ, չփոխեց դիրքորոշումը՝ եւ այսօրվանից հեռախոսազանգերի համար ռոպեավճար է սահմանվում:

Դեռ օգոստոսի 29-ին կառավարությունը դիմել էր Արմենտելի ղեկավարությանը՝ ռոպեավճարի կիրառումը հետաձգելու նպատակով մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը տնօրենների խորհրդի արտահերթ նիստ հրավիրելու պահանջով: Հաջորդ օրն անմիջապես Արմենտելը լրատվամիջոցներին տրամադրած բաց նամակով վերահաստատեց իր վճռականությունը, որը բացահայտ արհամարհանք էր նշանակում Հայաստանի Հանրապետության բոլոր իշխանությունների նկատմամբ: Ավելին՝ ընկերության գլխավոր տնօրենը նույնիսկ չբարեհաճեց ժամանել Հայաստան՝ խնդրի շուրջ բանակցություններ վարելու: Իսկ ինչպես տեղեկացրեց կապի եւ տրանսպորտի փոխնախարար Վաղինակ Քոչարյանը, այդ ընկերությանն ուղղված իրենց պահանջին այդպես էլ ոչ մի պատասխան, ոչ մի արձագանք չի հնչել: Այս կապակցությամբ, սակայն, կառավարությունում երեկ խուճապային տրամադրություն չկար:

Տես ➧ էջ 3

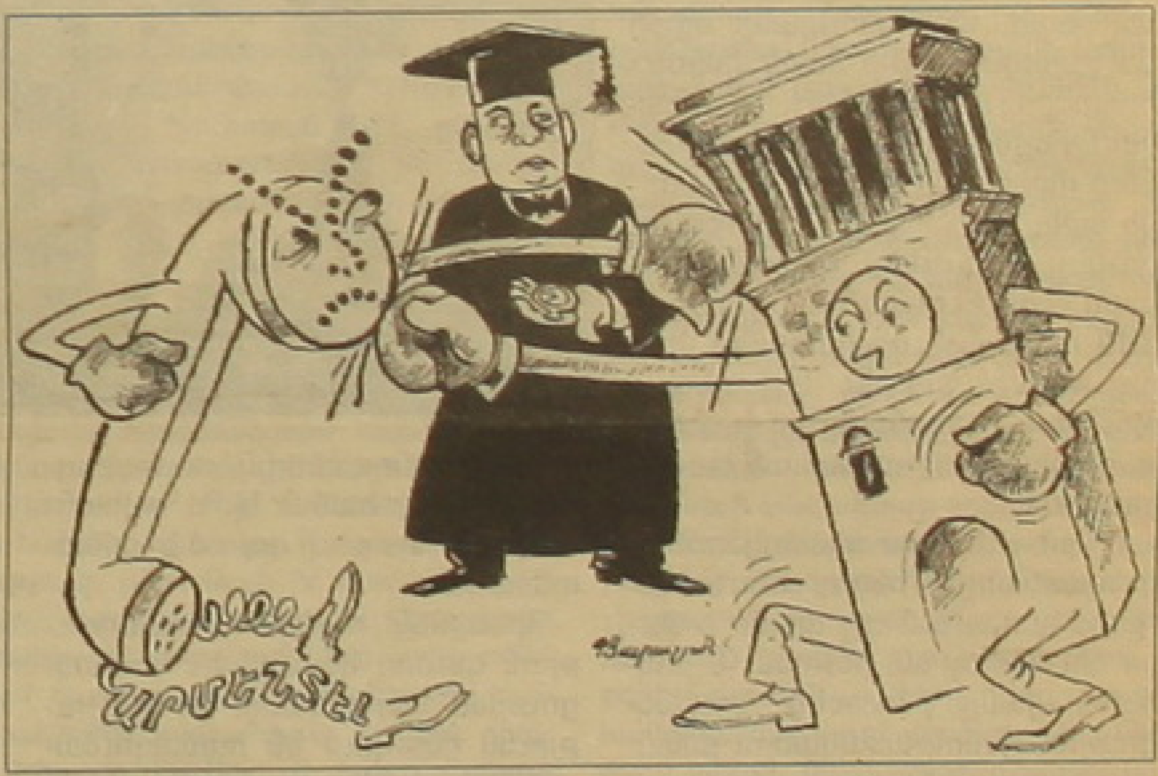

ԱՄՆ-ը դեմ չէ ԼՂՀ տեղական ընտրությունների անցկացմանը

ԱՄՆ պետդեպարտամենտի խոսնակ Ռիչարդ Բաուչերը ասել է, որ Վաշինգտոնը դեմ չէ «վիճելի Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում» տեղական ընտրությունների անցկացմանը: Բաուչերն ասել է, որ Վաշինգտոնի կարծիքով այդ ընտրությունները չեն կարող խանգարել «Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ անկլավի շուրջ վեճերը կարգավորելու խաղաղ բանակցություններին»: Խոսնակն իր տարակուսանքն է հայտնել Եվրոպայի խորհրդի ավելի վաղ տարածած հայտարարության առիթով, որը կանխավ ընտրությունները որակել էր ոչ լեգիտիմ: Ավելին, պետդեպարտամենտի խոսնակը սեպտեմբերի 5-ի ընտրությունները որակել է «այսպես կոչված Մինսկի խմբի գործին չվերաբերող»:

Ջիլ Գութքնեխթը կդառնա ԱՄՆ Կոնգրեսի հայկական հարցերի հանձնախմբի 103-րդ անդամը

Ամերիկայի հայկական համագումարի օգոստոսի 30-ի մամուլի հաղորդագրության համաձայն, կոնգրեսական Ջիլ Գութքնեխթը խոստացել է միանալ հայկական հարցերի կոնգրեսական հանձնաժողովին: Մինեսոտա նահանգի Ռոչեստերի շրջանից հանրապետական կոնգրեսականը կդառնա այդ հանձնաժողովի 103-րդ անդամը: ԱՄՆ 104-րդ Կոնգրեսի անդամ Գութքնեխթը սատարել է Ռադանովիչ-Բոնյոր նախաձեռնությանը, որն առաջարկում էր ամերիկյան օգնություն չտրամադրել Թուրքիային, քանի դեռ վերջինս չի ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը:

Հարավսլավիան մտադիր է իր կազմում պահել Չեռնոգորիան

ԲԵԼԳՐԱԴ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 30-ին Հարավսլավիայի կառավարությունը պաշտոնապես ընդունել է պլան, որ ենթադրում է երկու հանրապետությունների՝ Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի պահպանում Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության կազմում: Հարավսլավիայի վարչապետ Դրագիշա Պեշիչը հայտարարել է, որ պլանը բաց է մտքերի փոխանակության համար: Նա նաեւ նշել է, որ Չեռնոգորիայի ղեկավարության ցանկությունները կարող են ընդգրկվել վերջնական տեքստում: Փաստաթուղթը ամրագրում է արտաքին քաղաքականության, պաշտպանության եւ ֆինանսների վերահսկողություն դաշնային իշխանությունների կողմից: Կանխավ այս ամսվա մեջ Չեռնոգորիան մերժել էր այդ պլանը: Չեռնոգորիայի նախագահ Միլո Ջուկանովիչը, մասնավորապես, հայտարարել է, որ հանրապետությունը վարում է անկախ արտաքին քաղաքականություն, իսկ որպես արժույթ օգտագործում գերմանական մարկը, հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը:

Սեպտեմբերի 21-23-ը Հայաստան կայցելի Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի 2-րդը

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 21-23-ը Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի երկրորդը կայցելի Հայաստան, որտեղ կմասնակցի Հայաստանում քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակին նվիրված հանդիսություններին: Ինչպես օգոստոսի 31-ին հայտնել են Մոսկվայի պատրիարքությունում, ռուսական եկեղեցու առաջնորդը երեւան է ժամանելու Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդի հրավերով: Հոբելյանական տոնակատարություններին հրավիրված են եւ աշխարհի մյուս բոլոր ուղղափառ եկեղեցիների առաջնորդները, հաղորդում է «Ինտերֆաքս» գործակալությունը:

Վիկտոր Կալյուժնի. «Թուրքիան եւ ԱՄՆ-ը Կասպիցի հարցերին միջամտելու առիթ են փնտրում»

ՌԴ փոխարտգործնախարար, Կասպիցի իրավական կարգավիճակի հարցերով նախագահ Պուտինի հատուկ բանագնաց Վիկտոր Կալյուժնին Բաքվում Ադրբեջանի արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւի եւ նրա տեղակալ Խալաֆ Խալաֆովի հետ դռնփակ հանդիպումներից հետո լրագրողներին ասել է. «Թուրքիան եւ ԱՄՆ-ը Կասպիցի հարցերին միջամտելու առիթ են փնտրում: Սակայն Ռուսաստանը դեմ է Կասպիցում ցանկացած արտաքին ուժերի ներկայությանը»: Ինչպես հաղորդում է «Gazeta SNG»-ն, Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազին հաստատել է Կալյուժնու խոսքերը, ավելացնելով, որ «Կասպիական պետությունները պետք է առավել զգոն լինեն եւ թույլ չտան երրորդ երկրներին՝ միմյանց հակադրելու Կասպիցի ափամերձ երկրների շահերը»:

ՄՈՍԿՎԱ

«Ռուսաստանը եւ Հայաստանը սեպտեմբերի կեսերին կստորագրեն երկարաժամկետ տնտեսական համագործակցության պայմանագիր»

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանը եւ Հայաստանը կստորագրեն պայմանագիր երկարաժամկետ տնտեսական համագործակցության մասին, այսօր լրագրողներին հաղորդել է ՌԴ փոխվարչապետ Իլյա Կլեբանովը՝ Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի հետ վարած բանակցություններից հետո: Կլեբանովի կարծիքով, տասնամյա ժամկետով պայմանագիրը ամենայն հավանականությամբ կստորագրվի Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի Հայաստան կատարելիք այցի ժամանակ, որ նախատեսված է սեպտեմբերի 14-16-ը:

Այսօրվա բանակցությունների ընթացքում, ՌԴ նախագահի Հայաստան կատարելիք այցի նախապատրաստման հետ կապված հարցերից բացի, կողմերը, ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, «համաձայնեցրին տարբեր բնույթի տնտեսական փաստաթղթեր»: Կլեբանովի խոսքերով, Ռուսաստանի եւ Հայաստանի տնտեսական համագործակցությունը կառուցվելու է ինչպես ռազմարդյունաբերական համալիրում համագործակցելու հիման վրա, այնպես էլ քաղաքացիական ոլորտում համագործակցելու վրա: «Ներկայումս նախապատրաստվում է այն օբյեկտների ցուցակը, որտեղ Ռուսաստանը եւ Հայաստանը համատեղ շահեր ունեն»,- ավելացրել է նա:

Կլեբանովը եւ Սարգսյանը քննարկել են նաեւ գազամատակարարման ոլորտում համագործակցելու մասին ռուսաստանա-հայկական համաձայնագրի նախապատրաստումը: Ենթադրվում է, որ համապատասխան փաստաթուղթը նույնպես կստորագրվի ՌԴ նախագահի Հայաստան այցի ժամանակ:

Ընթացիկ

«Մեր արածը սառը ցնցուղի ազդեցություն պիտի ունենա, որպեսզի Վազգեն Մանուկյանն իմանա, որ չի կարող միայն իր կամքով անել ինչ կամենա», երեկ ԱԺՄ վարչության հրավիրած մամուլի ասուլիսին նշեց դրա անդամ Գագիկ Հովհաննիսյանը: Նկատի էր առնվում ԱԺՄ խորհրդարանական խմբակցության որոշմամբ Վ. Մանուկյանին խմբակցության ղեկավարի կարգավիճակից զրկելու փաստը:

Վ. Մանուկյանն, ըստ ԱԺՄ վարչության, ունի բռնապետի լիազորություններ

ԱԺՄ-ին սպառնում է արդեն որեւորոշակիորեն եւ վերջնականապես բեկորային կուսակցությունների տրոհվելը

Բայց ասուլիսն ընդհանուր առմամբ հաշտարար հայտարարությունների նպատակ ուներ: Այսինքն ԱԺՄ վարչությունը կոչ էր անում կուսակցության նախագահին ու նրա կողմնակիցներին մասնակցել իրենց նախաձեռնած՝ հակառակորդ կողմերը մեկտեղող փակ խորհրդակցությանը: Վերջինիս համար ԱԺՄ վարչության անդամները հետեւյալ սցենարն են նախատեսել: Նախ Վ. Մանուկյանը պիտի ներկայացնի ԱԺՄ-ի նման վիճակի հասնելու պատճառներն ու առաջարկի ելքեր, այնուհետեւ պատճառները պիտի քննի եւ ելքեր առաջարկի նաեւ վարչության մի ներկայացուցիչ: Նպատակը համաձայնության եզրեր գտնելն է, որպեսզի ԱԺՄ պառակտումը չխորանա մինչեւ թեւերի՝ տարբեր կուսակցությունների բաժանում, այլ ի վերջո հաղթահարվի միասնական համագումարով:

Ի՞նչ է ԱԺՄ այս պառակտումների պատճառը, որոնց դրսեւորումները չեն դադարում ողջ ամառ՝ ի վերջո ձեւավորել են, ինչպես Գ. Հովհաննիսյանը բնորոշեց, կուսակցության դեմոկրատական ու բռնապետական թեւեր:

Խնդիրն, ըստ կուսակցության վարչության, դիրքորոշումներն արտահայտող ԱԺՄ կանոնադրության փոփոխությունների մեջ է: «Մեր թեւն առաջարկում է անցնել կուսակցության կոլեգիալ կառավարման», պարզաբանում էր Գ. Հովհաննիսյանը: Ասել է թե՝ կուսակցության համագումարն ընտրում է վարչություն, որն էլ ընտրում է վարչության նախագահ: Կուսակցության նախագահի կարգավիճակն իսպառ վերանում է: Այլապես, ԱԺՄ վարչությունը գտնում է, որ այսօր իրենց կուսակցության ղեկավարը չհանդուրժելու չափ լայն լիազորություններ ունի: Իսկ մանուկյանական թեւն, ըստ վարչության անդամների, ձգտում է այսօրվանից էլ առավել ընդարձակել կուսակցության նախագահի լիազորություններն այն հաշվով, որ համագումարն ընտրի նախագահ, եւ արդեն վերջինս նշանակի վարչության անդամներին ու նախագահին, ինչի համար էլ Գ. Հովհաննիսյանն այս թեւը կոչում էր բռնապետական:

Հիշեցնենք, որ ԱԺՄ կանոնադրության գործող կարգով եւ կուսակցության նախագահը, եւ վարչությունն ընտրվում են համագումարով: Իսկ «սովորական ԱԺՄ-ականները ո՞ր ուղղության կողմնակից են կամ ո՞ր թեւին են հարում» հարցին Գ. Հովհաննիսյանը պատասխանեց, թե նրանց 80 տոկոսը կուսակցության ժողովրդավարական կոլեգիալ կառավարման կողմնակից է:

Հետաքրքրական է, որ շարքային ԱԺՄ-ականներին կիսելու հարցում Վ. Մանուկյանի կողմն էլ նույն նախանձախնդրությամբ նշում է ճիշտ նույն թիվը: Այս թիվը հավանաբար կպարզի մոտալուտ համագումարը: Իսկ եթե սեպտեմբերի 2-ին կամ այնուհետեւ էլ արդեն մանուկյանական կողմի նախաձեռնությամբ հակառակորդ թեւերը չհանդիպեն, առանձին համագումարների, ինչպես ԱԺՄ կոչվելու համար կռիվների հեռանկարներն իրատեսական են:

Արդեն երեկ Գ. Հովհաննիսյանը, որ Արշակ Սադոյանի տեղում է ընտրվել վարչության անդամ, ակնարկում էր, թե ԱԺՄ վարչության կարկառուն անդամները, ինքն անձամբ մեծապես բարձրացրել են Վ. Մանուկյանի հեղինակությունը 1995-96 թթ.: «Դժվար գործընթաց էր, սակայն բարձրացրինք նրա վարկը: Բայց Վ. Մանուկյանը չկարողացավ ճիշտ քաղաքականություն բանեցնել»:

Այսուհանդերձ Գ. Հովհաննիսյանը պնդում էր, որ ոչ ինքը, ոչ էլ վարչության որեւէ անդամ չի դնում Վ. Մանուկյանի հեռանալու խնդիրը, ավելին՝ իրենք մեծահոգաբար գուցե վերականգնեն վերջինիս ԱԺՄ ԱԺ խմբակցության ղեկավարի պաշտոնում:

Լ. Գ.

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ռուդոլֆ Պերինան լավ գիտի ԱՊՀ-ն, կապեր է ունեցել Մերձդնեստրի ղեկավարության հետ

Այս աշնանը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում ամերիկյան համանախագահ Քերի Քավանոյին կփոխարինի Մոլդովայում ԱՄՆ ներկայիս դեսպան Ռուդոլֆ Պերինան: Ինչո՞վ էր պայմանավորված այս փոփոխությունը, միգուցե նրանո՞վ, որ ղարաբաղյան խաղաղ կարգավորման գործընթացը հերթական անգամ մտավ փակուղի: «Այս տարիներին Ք. Քավանոն մեծ գործ է կատարել, նա փայլուն դիվանագետ էր, անկեղծորեն շահագրգռված է ղարաբաղյան խնդրի խաղաղ կարգավորմամբ: Պրն Քավանոն նամակով դիմել է ԼՂՀ իշխանություններին, տեղեկացրել իր՝ այլ աշխատանքի անցնելու մասին, շնորհակալություն հայտնել համատեղ աշխատանքից: Հուսով եմ, որ Ռուդոլֆ Պերինան եւս անկեղծությամբ կշարունակի ԱՄՆ գործունեությունը ԵԱՀԿ ՄԽ կազմում: Ի տարբերություն այլ երկրների, ԱՄՆ-ում երեք տարին դիվանագետի համար պայման է, այդպիսին են այդ երկրի դիվանագիտական ավանդույթները: Պրն Պերինան քաջածանոթ է հետխորհրդային տարածքին, լավ տիրապետում է նյութին: Եթե չեմ սխալվում, նա կապեր է ունեցել Մերձդնեստրի Մոլդովական Հանրապետության ղեկավարության հետ: Չեմ կարծում, թե Քավանոյին Պերինայով փոխարինելը պայմանավորված է ԱՄՆ քաղաքականության փոփոխությամբ», **«Ազգի»** հետ զրույցում ասաց ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանը: Տկն Մելքումյանի խոսքերով, ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացը ադրբեջանական ղեկավարության դիրքորոշման պատճառով դոփում է տեղում:

Թ. Հ.

Քաշաթաղի չորս համայնքներում ԺԱՄ-ը սատարում է... ՀՅԴ թեկնածուներին

ԼՂՀ-ում սեպտեմբերի 5-ին կայանալիք տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում իշխանամետ «Ժողովրդավարական Արցախ միությունը» (ԺԱՄ) Քաշաթաղի շրջանի չորս համայնքներում՝ Դիզմայրիում, Մելիքաշենում, Փակահանում, Քարեգահում, ինչպես նաեւ Ասկերանի շրջանի Բադարա համայնքում սատարում է ՀՅԴ թեկնածուներին: Հետեւաբար վերոնշյալ գյուղերում համայնքապետի պաշտոնում Դաշնակցության թեկնածուների հաղթանակը կասկած չի հարուցում: Ի դեպ, ԼՂՀ տարածքում ՀՅԴ-ի դիրքերը բավականաչափ ամուր են Հադրութի շրջանում: Մնացյալ շրջանների մեծ մասում նախընտրելի են ԺԱՄ-ի դիրքերը:

Թ. Հ.

Բաքվում կշարունակվեն Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի հասարակական կազմակերպությունների շփումները

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բաքվում կշարունակվեն շփումները Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության եւ Ադրբեջանի հասարակական հատվածների միջեւ: Բուդապեշտում եւ Բաքվում Բաց հասարակության ինստիտուտի ֆինանսական եւ կազմակերպական աջակցությամբ սեպտեմբերի 4-ին Բաքու կմեկնի ԼՂՀ ոչ կառավարական կազմակերպությունների պատվիրակությունը Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» կոմիտեի կոորդինատոր, Խաղաղության միջազգային եկեղեցական խորհրդի խաղաղության եւ մարդու իրավունքների մրցանակի դափնեկիր Կարեն Օհանջանյանի գլխավորությամբ:

Ինչպես հայտնեց Կարեն Օհանջանյանը, «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» ղարաբաղյան կոմիտեի եւ Ադրբեջանի Բաց հասարակության ինստիտուտի համատեղ նախագծի շրջանակում սեպտեմբերի 4-11 անցկացվող հանդիպման գլխավոր նպատակներից մեկն է ղարաբաղյան հարցի բանակցային գործընթացին ապահովել հասարակական աջակցություն, ինչպես նաեւ ընդլայնել ԼՂՀ ներկայացուցիչների մասնակցությունը բանակցային գործընթացին: Նա նշեց նաեւ, որ 2000 թվականին Բաքվում Հելսինկյան քաղաքացիական վեհաժողովի համաժողովի ժամանակ Լեռնային Ղարաբաղի ոչ կառավարական կազմակերպությունների եւ Լեռնային Ղարաբաղի ադրբեջանական համայնքի ներկայացուցիչների միջեւ սկսված երկխոսությունը կշարունակվի:

Հայկական ժամատուն Կիեւում

ԿԻԵՎ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կիեւի Կառավարման եւ իրավունքի միջտարածաշրջանային ակադեմիայի տարածքում բացվել է Հայ առաքելական եկեղեցու ժամատուն: Ըստ Հայ առաքելական եկեղեցու Ուկրաինայի թեմի առաջնորդ Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Բունիաթյանի, վերջին հայկական եկեղեցին Կիեւի տարածքում գոյություն է ունեցել սոսկ 14-15-րդ դարերում: Ժամատան բացմանը, հաղորդում է «for-ua.com» ինտերնետ-սայթը, ներկա են եղել նաեւ Ուկրաինայի կրոնի գործերի պետական կոմիտեի նախագահի առաջին տեղակալ Վյաչեսլավ Նիկոլենկոն եւ Ուկրաինայում Հայաստանի դեսպան Հրաչ Սիլվարյանը: Ելույթներից հետո Գրիգորիս արքեպիսկոպոսն օծել է ժամատունը եւ հանդիսավոր ժամերգություն կատարել:

ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի սպանության գործը բացահայտված է

Սակայն լավ չեն քննվել դրդապատճառները

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1998 թ. օգոստոսի 6-ին ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի սպանության գործը բացահայտված է, այն կատարել է դատախազ Արամ Կարապետյանը, ապա՝ ինքնասպանություն գործել: Այս մասին լրագրողներին տեղեկացրեց ՀՀ արդարադատության խորհրդի անդամ Ռոբերտ Ավագյանը, նշելով, որ կատարվել է լրիվ, օբյեկտիվ եւ բազմակողմանի քննություն, սակայն գործը լավ չի քննվել միայն դրդապատճառների մասով:

Ռ. Ավագյանը ուսումնասիրել է գործի նյութերը՝ պատասխանելու «ո՞վ, ինչպե՞ս եւ ինչո՞ւ» հիմնական հարցերին: Նման ուսումնասիրության առիթ են հանդիսացել մի շարք հանգամանքներ, այդ թվում՝ «Արմաս» կազմակերպության նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի՝ Եվրախորհրդին ուղղած դիմումը, որում նա չբացահայտված այլ սպանությունների թվում նշում է սույն գործը եւ այն որակում «կրկնակի սպանություն»:

Ինչպես օգոստոսի 31-ին «Ֆեմինա» հասարակական կազմակերպության հրավիրած մամուլի ասուլիսում նշեց Ռ. Ավագյանը, գործի հանգամանքներով եւ տեղազննության արդյունքներով բացառվում է որեւէ երրորդ անձի մասնակցությունը դեպքին: Դեպքի վայրում հայտնաբերվել է 5 գնդակ, որոնցից 2-ը՝ դիպուկներից: Այն հարցին, թե ինչպես է Արամ Կարապետյանի նման լավ նշանառուն մի քանի կրակոցներից հետո միայն դիպել նշանակետին, Ռ. Ավագյանը նշեց, որ մեկ կրակոցը Արամ Կարապետյանը ուղղել է հանգստի սենյակի դռան վրա (հավանաբար գլխավոր դատախազը ցանկացել է այնտեղ հեռանալ), մյուսը՝ հեռախոսի մոտի սեղանի վրա (հավանաբար Հենրիկ Խաչատրյանը ցանկացել է ինչ-որ մեկին կանչել), մեկ գնդակը՝ գլխավոր դատախազի նախաբազկին, երբ նա հավանաբար ինչ-որ բան է շպրտել Կարապետյանի ուղղությամբ, ապա հետեւած մեկական կրակոցներով սպանվել է Խաչատրյանը եւ ինքնասպանություն գործել Կարապետյանը:

Ըստ Ավագյանի եզրակացության, գլխավոր դատախազությունը ուշադրություն չի դարձրել այն դրդապատճառների վրա, որոնք «կարող էին ազդել սպանված գլխավոր դատախազի հեղինակության վրա»: Գործում կա գլխավոր դատախազի ամերիկաբնակ դստեր՝ Գայանե Խաչատրյանի ցուցմունքն այն մասին, թե Հենրիկ Խաչատրյանի 1998 թ. մայիսին ԱՄՆ կատարած վերջին այցի ժամանակ իրենց տուն է զանգահարել մի անծանոթ եւ ներկայացել, որպես իր հոր աշխատակից, հետագայում պարզվել է, որ դա Արամ Կարապետյանն էր: Վերջինիս ԱՄՆ-ում գտնվելու մասին վկայում են նաեւ ավիատոմսերը եւ նրա այրու ցուցմունքները: «Արամ Կարապետյանը տասնյակ հազարավոր դոլարի պարտք է ունեցել, եւ այդ ամենը վկայում է, որ Հ. Խաչատրյանի եւ Ա. Կարապետյանի միջեւ կային ֆինանսական հարաբերություններ», ինչը եւ, Ռոբերտ Ավագյանի կարծիքով, եղել է տեղի ունեցածի դրդապատճառը: «Ես չէի ուզում, որ իմ երկրի վրա եւս մեկ չբացահայտված գործ նշվի. այն բացահայտված է», ասաց Ռոբերտ Ավագյանը:

Հիշեցնենք, որ ըստ 1998 թ. օգոստոսի 6-ին տեղի ունեցած սպանության եւ ինքնասպանության պաշտոնապես առաջ քաշված վարկածի, տեղի ունեցածի շարժառիթ է եղել Արամ Կարապետյանի՝ տրանսպորտային հանցագործությունները քննող դատախազ եղած ժամանակ «Զվարթնոց» օդանավակայանում հարուցված մի քրեական գործի անհետացումը: Գլխավոր դատախազը, իմանալով այս մասին, իբր ասել է Արամ Կարապետյանին՝ «եթե գործը չբերես, կպաշտոնազրկվես եւ դատի կտրվես»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Աննախադեպ աճել է միտումը դեպի բնագիտական մասնագիտություններ

ՄԱԱ-ում նկատեցին ԵՊՀ պրոռեկտորները, ավելացնելով, թե չի նշանակում, որ «հումանիտար շուկան հագեցել է»

Մամուլի ազգային ակումբի «Հրապարակ թեմա» ծրագրի շրջանակներում երեկ՝ սեպտեմբերի 1-ի նախադռանը, լրագրողները հանդիպեցին ԵՊՀ պրոռեկտորներ Արամ Սիմոնյանի (հումանիտար մասնագիտությունների գծով) եւ Էդվարդ Չուբարյանի (բնագիտական ոլորտ) հետ: Նոր ուսումնական տարվա սկզբին, բնականաբար, հարկ է լինում վերադառնալ կրթական համակարգում առկա թերություններին, հիմնախնդիրներին: Ընդունելության քննությունները բազմաթիվ հարցականներ թողեցին իրենց հետեւում: Եվ հենց ԵՊՀ-ի առումով մենք խնդրեցինք պրոռեկտորներին ներկայացնել հետքննական իրավիճակը մայր բուհում: Ի պատասխան էդ. Չուբարյանը տեղեկացրեց, որ այս տարի ԵՊՀ-ում դիմորդների թիվն ավելացել է 500-ով, միաժամանակ, ի տարբերություն նախորդ տարիների, մեծացել է հետաքրքրությունը բնագիտական գիտությունների նկատմամբ: Այս տարի արձանագրվել է աննախադեպ մրցույթ կիրառական մաթեմատիկայի եւ ինֆորմատիկայի ֆակուլտետներում, ինչպես նաեւ նկատելիորեն ավելացել է դիմորդների թիվը ֆիզիկայի, քիմիայի, կենսաբանության ֆակուլտետներում: Կարեւորելով այս հանգամանքը՝ Չուբարյանը նկատեց. «Կարծում եմ թե միտում է նկատվում վերադառնալու բնագիտական ոլորտ, դեպի այն գիտությունները, որոնցով ժամանակին հայտնի էր եւ առանձնանում էր Հայաստանը: Մանավանդ որ արդեն իսկ սերնդափոխության խնդիր էր առաջացել վերոհիշյալ ոլորտներում»: Ի տարբերություն նախորդ տարիների՝ նվազել է իրավաբանության եւ տնտեսագիտության ֆակուլտետների դիմորդների թիվը: Նույն միտումն է նկատվել նաեւ ԵՊՀ-ի Իջեւանի մասնաճյուղում:

Նույն փաստերը հաստատեց նաեւ Արամ Սիմոնյանը, որը միաժամանակ ավելացրեց, թե բնագիտական մասնագիտությունների նկատմամբ հետաքրքրության աճը բնավ չի նշանակում, թե «հումանիտար մասնագիտությունների գծով այլեւս հագեցել է շուկան, եթե այդ շուկան ընդհանրապես գոյություն ունի»: Ըստ Սիմոնյանի՝ այսօրինակ միտումների դրսեւորմանը նպաստել են նաեւ մի շարք այլ պետական բուհերում համանման մասնագիտացման ներմուծումը եւ հավասարմագրված բուհերում նմանօրինակ ֆակուլտետների առկայությունը: Այս փաստը Սիմոնյանը ուրախալի համարեց, քանի որ մեծաթիվ ուսանողություն ունեցող ֆակուլտետներում ուսուցման գործընթացի կազմակերպումը լրջորեն վնասվում է: Ուսանողների նվազման միտում է նկատվում նաեւ արեւելագիտության ֆակուլտետում: Այս տարի մեծացել է դիմորդների թիվը քաղաքագիտության եւ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետներում:

Լրագրողները տեղեկացան, որ այս տարի ԵՊՀ են ընդունվել 2164 ուսանող, որից 786-ը՝ անվճար տեղերի համար, ընդ որում՝ 10-ը, որից 1-ը՝ անվճար տեղի համար, ետ են վերցրել դիմումները:

Մենք խնդրեցինք Ա. Սիմոնյանին անդրադառնալ նաեւ վերջերս մամուլում մեծ աղմուկ հանած ԵՊՀ իրավաբանության ֆակուլտետի ընդունելության խնդրին, երբ հանրապետության քաղաքական վերնախավի ներկայացուցիչների զավակները հայտնվում են հենց այս ֆակուլտետում: Սիմոնյանը հիշատակեց իր դստեր օրինակը, արձանագրելով. «Մենք այնքան միամիտ չենք, որ մեր երեխաներին առանց գիտելիքների «հրենք» դեպի քննություններ, մենք մեր երեխաներին շատ լուրջ պատրաստում ենք, երեք տարի միայն ես դստերս հետ պատմություն եմ պարապել»: Միաժամանակ նա բացառեց, որ այդ ֆակուլտետում քննություններն այնքան անաչառ են եղել, որ «բոլորը ստացել են իրենց գնահատականները»:

Ա. Սիմոնյանն անդրադարձավ նաեւ մասնավոր բուհերի հավասարմագրման գործընթացին՝ այն համարելով տարերային եւ ոչ պատշաճ ձեւով իրականացված: Ըստ ՄԱԱ-ի հյուրի՝ հավասարմագրման գլխավոր պայմանը մասնագիտական չափորոշիչների գոյությունն է, ինչն այսօր բացակայում է: Այդ չափորոշիչների բացակայության պայմաններում անհասկանալի է մնում հավասարմագրումը: ԵՊՀ-ն, որպես պետական բուհ, ավանդույթի ուժով պահպանում է ԽՍՀՄ-ից ժառանգած չափորոշիչները, սակայն վաղուց արդեն դրանք վերանայման եւ թարմացման անհրաժեշտություն են զգում:

ՄԱԱ-ի հյուրերը կարեւորեցին ԵՊՀ-ի «ինտելեկտուալ սեփականության», ԵՊՀ-ի ուսումնական ծրագրերի հեղինակային իրավունքի պահպանման անհրաժեշտությունը: Նրանք անդրադարձան նաեւ մի շարք ֆակուլտետների «ծերացման», ասպիրանտական տեղերի նվազման, եռաստիճան կրթական համակարգի թերություններին եւ առավելություններին: Ծերանում են մասնավորապես, ըստ Չուբարյանի, քիմիական, կենսաբանության, երկրաբանության ֆակուլտետները: ԵՊՀ-ին այս տարի տրվել է 47 ստացիոնար ասպիրանտական տեղ, այն դեպքում, երբ կա 100 ամբիոն, ստացվում է, որ մի ամբիոնին տարեկան մեկ ասպիրանտ չի հասնում: Մանավանդ որ ասպիրանտների 10-ից մեկն է դառնում լավ մասնագետ:

Մամուլի ազգային ակումբի հյուրերն անդրադարձան նաեւ երիտասարդ գիտական ներուժի արտահոսման խնդրին՝ դա համարելով խիստ անհանգստացնող հանգամանք: «Ընդունելության քննություններն այնքան կարեւոր չեն բուհերի համար, որքան գիտությանը սպառնացող այսօրինակ խնդիրները», հանդիպման վերջում ընդգծեցին նրանք:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Ուժգին ամպրոպից շատ համակարգիչներ ու ցանցեր վնասվել են

Երեք օր առաջ Երեւանում ու Երևանյան տեղի ունեցած ամպրոպի ու կայծակի հետեւանքով որոշ հիմնարկությունների համակարգիչներ, համակարգիչների մոդեմներ, որոշ տեղերում ամբողջ ցանցեր վնասվել են կամ խափանվել: Դրանց թվում են որոշ խմբագրությունների (այդ թվում՝ «Ազգի»), Գիտությունների ազգային ակադեմիայի որոշ ինստիտուտների, «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի համակարգիչներն ու կայքը: ԳԱԱ համակարգիչներից մեկը ամպրոպի պահին նույնիսկ ծխացել ու տեղում խափանվել է:

Հնարավո՞ր էր նախապես կանխագուշակել ուժգին ամպրոպի օրն ու վայրը: Այս հարցին ՀՀ հիդրոօդերեւութաբանական վարչությունից տեղեկացրին, որ մոտ 5 օր առաջ նախապես իրենք զգուշացրել էին, բայց դա միայն եղել է մոտավոր կանխագուշակում: Ըստ վարչության պետ Կոչոյանի, միջազգային պրակտիկայում չկա ամպրոպի ճշգրիտ տեղը, ուժգնությունն ու տեւողությունը թե նախապես եւ թե հետո արձանագրող սարք: Ամպրոպները նախապես չեն կանխատեսվում, այլ միայն ուսումնասիրվում են:

Գ. Մ.

Կառավարությունը չի վախենում բացահայտ առճակատումից

Սկիզբը էջ 1

Երեկոյան տեղեկացանք, որ Արմենտելի ղեկավարությունն իր որոշման մեջ անդրդվելի է: Դրան ի պատասխան կապի եւ տրանսպորտի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանը, որպես կապի համակարգը կարգավորող մարմնի ղեկավար, պաշտոնապես եւս մեկ անգամ դիմել է Արմենտելի ղեկավարությանը եւ կտրականապես արգելել ռոպեավճարի ներդրումը: Կապի եւ տրանսպորտի նախարարության, ավելի ճիշտ՝ կառավարության այս քայլը ոչ այլ ինչ է, քան Արմենտելի հետ բացահայտ առճակատում, որը հիմք է տալիս ենթադրելու, թե կառավարությունը լուրջ կովաններ ունի այդ նախաձեռնությունը կանխելու: Թե կոնկրետ ինչ կովաններ են դրանք՝ մեզ պարզել չհաջողվեց: Ինչպես հաղորդվել էր նախապես, խոսքը Արմենտելի կողմից ներդրումային պարտավորությունների կատարման թերացումների, Հեռահաղորդակցության մասին օրենքի եւ 60 լիցենզիայի խախտման մասին է: Մեզ հաջողվեց պարզել, որ կառավարությունը լուրջ հույսեր է կապում 60 լիցենզիայի հատկապես մեկ կետի խախտումը բացահայտող փաստերի առկայության հետ: Ըստ այդ կետի , Արմենտելը հանրապետության հեռախոսային ցանցերը թվայնացնելիս եւ ռոպեավճար կիրառելիս խտրականություն չպիտի դնի միեւնույն բնակավայրի երկու աբոնենտների միջեւ: Այսօրվա դրությամբ ողջ հանրապետության տարածքում հեռախոսացանցերի թվայնացումը կատարվել է, Արմենտելի տվյալներով՝ 60-70 տոկոսով, իսկ մեր դեռ չճշտված տվյալներով՝ մոտ 40 տոկոսով: Այնպես որ, կետի պահանջների խախտման փաստեր՝ որքան ուզեք: Բացի այդ, հունական OTE ընկերության հավաստիացումները, թե Հայաստանի կապի համակարգում ներդրել է 127 մլն դոլար, մեղմ ասած, չի հաստատվում:

Օգոստոսի 29-ին ե՛ւ կապի ու տրանսպորտի փոխնախարար Վաղինակ Քոչարյանը, ե՛ւ ԱԺ կապի համակարգն ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողովի նախագահ Վազգեն Մանուկյանն ակնարկեցին, որ իրենք Արմենտելին արժանի հակահարված կտան, եթե այդ ընկերությունը չվերանայի իր որոշումները: Ի դեպ, արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը եւս առիթ ունեցել է հաստատելու վճռականությունը՝ որոշակիորեն ակնարկելով, որ այդ դեպքում հարցի վերջնական լուծումը տեղափոխվելու է իրավական հարթություն: Այսինքն՝ կառավարություն-Արմենտել հակամարտությունը վերաճելու է դատական վեճի՝ բնականաբար, լուծում ստանալով միայն դատական եղանակով: Երեկ Վաղինակ Քոչարյանը եւս **«Ազգին»** վստահեցրեց, որ դեպքերի նման ընթացքին իրենք պատրաստ են:

Ամենայն հավանականությամբ խոսքն այն մասին է, որ կառավարությունը, եթե իր պահանջները չկատարվեն, խնդիրը կարգավորելու նպատակով դիմելու է Լոնդոնի միջազգային արբիտրաժային դատարան: Պարզ է, իշխանությունները նման միջոցի չէին դիմի, եթե հիմնավոր փաստարկներ չունենային, որովհետեւ խոսքը ոչ թե շարքային ընկերությունների մասին է, այլ Հայաստանի Հանրապետության, որի միջազգային վարկանիշն է այդ դեպքում դրվելու կշեռքի նժարին: Թե որքանով է իրական իրադարձությունների նման զարգացումը, պարզ կդառնա առաջիկայում, կառավարության հետագա գործունեությունից:

Ամեն դեպքում ակնհայտ փաստ է, որ ո՛չ ազգաբնակչությունը, ո՛չ էլ Արմենտելը պատրաստ չեն ռոպեավճարի կիրառմանը: Ընկերության ներկայացրած հաշվետու տեղեկանքից պարզվում է, որ, ինչպես նշեցինք, թվայնացվել է հեռախոսացանցերի 60-70 տոկոսը: Պարզ հաշվարկները, սակայն, ցույց են տալիս, որ մինչեւ համակարգը չթվայնացվի 80-90 տոկոսով, ռոպեավճարի կիրառումն անթույլատրելի է: Ինչպե՞ս, օրինակ, կարելի է պատկերացնել, որ երկու հարեւաններից մեկը, որի աբոնենտային համարը թվայնացված է, պետք է համապատասխան վարձ մուծի, մյուսը, որի համարը դեռ չի թվայնացվել, վարձավճար չի մուծելու: Սա ոչ այլ ինչ է, քան մարդու իրավունքների ոտնահարում:

Հետաքրքրական է, որ Արմենտելը ռոպեավճարի կիրառման իր անզուսպ ցանկությամբ հանդերձ՝ ոչ մի խոսք չի ասում այն պարտավորությունների մասին, ըստ որոնց պետք է իջեցնի միջազգային հեռախոսակապի, ինտերնետի եւ բջջային հեռախոսների վարձերը: Փոխարենը նա պահանջում է, որպես փոխզիջումային տարբերակ, ռոպեավճարի չկիրառման դեպքում կրկնակի ավելացնել բաժանորդային վճարները: Հետաքրքիր է իմանալ, թե ինչո՞ւ ոչ մի անգամ Արմենտելը չի ակնարկում ռոպեավճարի կիրառման փոխարեն աբոնենտային վճարների սակագների իջեցման մասին, որը նույնքան հնարավոր է, որքան բարձրացումը: Կամ ինչո՞ւ Արմենտելը երբեք չի խոսում, թե ռոպեավճարի կիրառման դեպքում ինչպե՞ս է պաշտպանելու իր բաժանորդների շահերը, եթե, ասենք, համակարգիչ մուտք գործած տվյալները, մեղմ ասած, չհամապատասխանեն բաժանորդի զանգերի իրական քանակի եւ ժամանակի հետ: Փաստ, որի հետ պարբերաբար բախվում են հատկապես միջազգային հեռախոսակապից օգտվողները: Սրանք հարցեր են, որոնց Արմենտելն այսօր ուղղակի անկարող է պատասխանել: Իսկ կապի որակի մասին անգամ ավելորդ է հիշեցնելը...

Արմենտելի «բարի կամքը» այլեւս սպառվել է

«Լռությունը ոսկի է» հայտնի խոսքը՝ Արմենտելի մեկնաբանությամբ

Գերմանացիներն ասում են. «Խոսելն արծաթ է, լռությունը՝ ոսկի»: Իմաստուն այս խոսքերը իսկը Արմենտելի հայաստանցի բաժանորդների համար են:

Այսօրվանից Արմենտելի ռոպեավճարը մտնում է ուժի մեջ, եւ մայրաքաղաքի 36, 39, 42, 44, 46, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 թվային կայանների բաժանորդները ստիպված են խոսել ժամացույցը ձեռքերին՝ հաշվելով յուրաքանչյուր արտաքերած նախադասության, բառի ու վանկի տեւողությունը:

Հիշեցնենք, որ սեպտեմբերի 1-ից ռոպեավճարի մասին Արմենտելի տնօրենների խորհուրդը դեռեւս որոշում էր կայացրել 2001 թ. հունվար ամսին: Եվ այն խոսակցությունները, թե նոր խորհուրդ պետք է գումարվեր, որտեղ եւս մի քանի ամսով պետք է հետաձգվեր ռոպեավճարի կիրառման ժամկետը, փաստորեն, չիրականացան: Երեկ 17.00-ի դրությամբ, մեր ունեցած տեղեկություններով դեռեւս նոր խորհուրդ չէր գումարվել:

Արմենտելի լրատվության պատասխանատու Գոհար Սիմոնյանը մեզ հետ հեռախոսազրույցում տեղեկացրեց, որ այն խոսակցությունները, թե ՀՀ կառավարությունը ի դեմս կապի ու տրանսպորտի նախարարության դեռ չի ստորագրել ռոպեաճվարի կիրառման մասին ընկերության կողմից ներկայացվելիք սակագնային փաթեթի տակ, եւ մինչեւ չստորագրի, ռոպեավճարի կիրառումը ուժի մեջ չի մտնում, պարզապես թյուրիմացություն են: Նա հիշեցրեց մի քանի անգամ հայտարարվածը, որ ռոպեավճարի կիրառումը հստակ հաստատված է այս ընկերությանը 1998 թ.-ին ՀՀ կառավարության կողմից (շեշտում ենք՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության-Գ.Մ) տրված 60 լիցենզիայով, որտեղ սեւով սպիտակի վրա գրված է, որ 1999 թ.-ի հունվարի 1-ից ռոպեավճարը մտնում է ուժի մեջ, այդ փաստաթղթում «ֆիքսված է» նույնիսկ մեկ ռոպեի սակագինը՝ 8 դրամ: Տնօրենների վերջին խորհրդի որոշմամբ 99-ը երկարացվել էր մինչեւ 2001-ի սեպտեմբերի 1-ը, իսկ 8 ռոպեն՝ կրճատվել էր կիսով չափ: «Դա Արմենտելի բարի կամքի արտահայտությունն էր»:

Այսպիսով, Արմենտելի «բարի կամքն» այլեւս սպառվել է: Ուրեմն, խոսե՛նք հեռախոսներով, բայց՝ հնարավորինս քիչ կարճ ու կոնկրետ, կամ ընդհանրապես լռենք:

Գ. Մ.

ազգային

Հիմնադրամի ճանապարհը դատարկ, դատարկ էր: Ուղեկիցս՝ բեռլինցի բժիշկ Շահեն Զեյթունցյանն ասաց.

– Երկու հարց ունեմ, նախ՝ Սփյուռքի մարդիկ ո՞վ են, որ այսպիսի հրաշալի ճանապարհ են կառուցել: Հաջորդ հարցս ուղղում եմ տեղի մարդկանց. ինչպե՞ս են ընկալում այս շքեղ ու դատարկ ճանապարհի գոյությունը, քանի որ բենզին չեն կարող գնել:

– Ինքս իմ գրքերից սպասվող եկամուտներով կամ դասախոսա-

լը դժվար գործ է,- քիչ մտածելուց հետո ասաց բժիշկը: - Սովետը համարյա ոչինչ չի թողել:

– Ամեն ինչ ժխտել սխալ կլինի,- զգույշ ասացի ես,- Սովետից հետո մտավոր ուժ էր մնացել, որը, սակայն, մենք հետզհետե քամում տվինք: Բայց ինչ-որ բան մնացել է: Եթե եղածը խնամքով պահպանենք, կարող ենք փրկել երկիրը:

– Այս ճանապարհի համար դրամահավաքին Գերմանիայում ակտիվ դեր եմ կատարել:

– Ահա դու վայելում ես այդ մեղավոր:

– Իհարկե, ինքդ քո մեջ պետք է փնտրես թերացումը: Իսկ հարցիդ մեջ էլ որոշ ճշմարտություն կա: Անվտանգության նախկին խորհրդական Բժեզինսկին իր գրվածքում նախանշում է, թե ԱՊՀ անդամ որ երկրին ինչ դերն է հատկացված: Այս ծրագիրն է գործում:

– Երբ մենք չենք կարողանում ԱԺ պատգամավորներ, քաղաքապետ կամ նախագահ ընտրել, ու դա թողնում ենք կլաններին, մաֆիականներին, երբ ողջ պետական ապարատը կոռումպացված է, երբ

– Իրենց մոտ ցերեկ է, լուսինն ի՞նչ են անում,- պատասխանեց բեռլինցի բժիշկը:

Վերջապես եկավ Սիմոնը, բացեց դարպասը, ու մենք բակ մտանք: Նա ասաց, որ Ալեքսան Հակոբյանը վաղն է Բերձոր գալու:

Սիմոնը իրանցի հյուրեր ուներ, որոնք եկել էին ծանոթանալու պրոթեինի արտադրության տեխնոլոգիային եւ ներդնելու իրենց երկրում: Շահենը, որ ծնվել ու մեծացել էր Իրանի Միյանե քաղաքում եւ գիտեր պարսկերեն, խու-

Ալեքսանը մեզ խորհուրդ տվեց դեպի հարավ գնալու փոխարեն հյուսիս՝ Ծիծեռնավանքի կողմերը ճամփորդել: Շահենը, որ փափագում էր տեսնել Արաքսը, հիասթափություն ապրեց:

– Ասում էի, չմեռնեմ՝ ոտքերս Արաքսի մեջ դնեմ,- ասաց նա:

– Շահեն, դա այն ամերիկացի ծերունու պատմությունը չի՞ հիշեցնում:

– Ի՞նչ պատմություն է,- հետաքրքրվեց Ալեքսանը:

– Տուրիստների գիդը պատմեց ինձ,- ասաց բեռլինցի բժիշկը:

«ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ՔԱՐՎԱՃԱՌ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ»

Հիմնադրամի հրաշալի եւ... դատարկ ճանապարհը

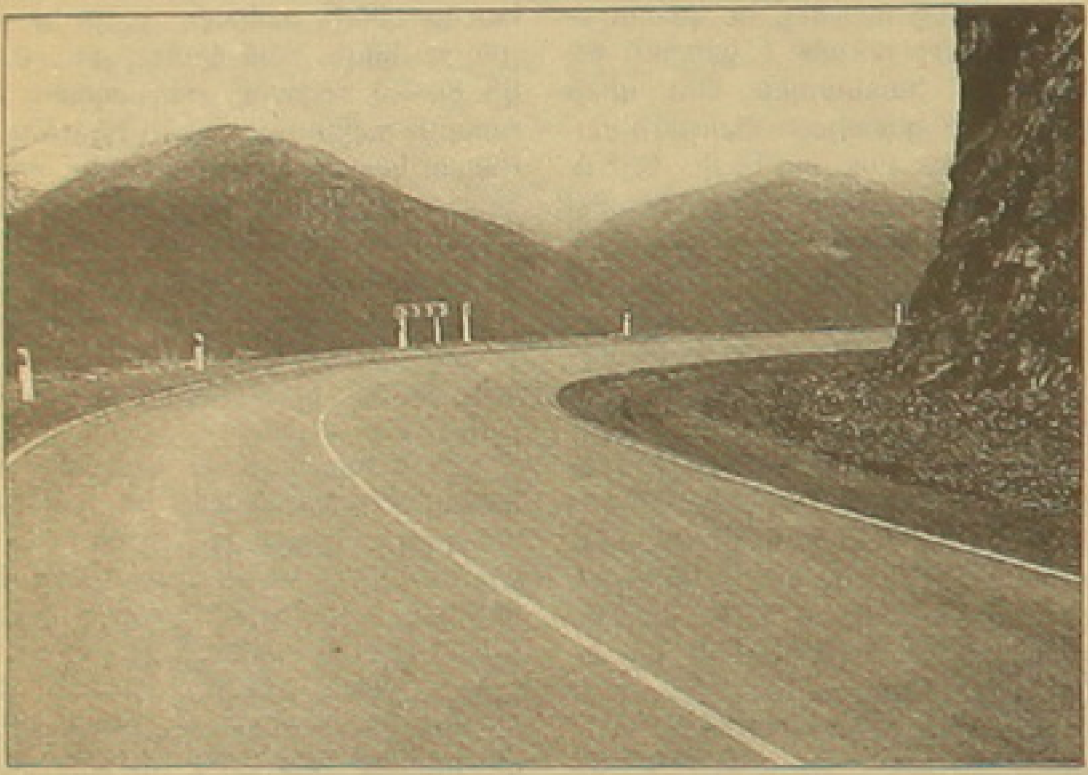

Գորիս- Ստեփանակերտ ճանապարհը

ամենուր տիրում է բարոյալքումը... կրկի՞ն պետք է ԿՀՎ-ին, Բժեզինսկուն, Քիսինջերին, տիկին Օլբրայթին մեղադրենք, թե՞ պատճառը մեր հասարակական մտածողության համակարգի, ինքներս մեզ կարգավորելու գիտակցության բացակայությունն է: Ժողովուրդը, մտավորականությունը ոչինչ չունի՞ անելու:

– Գիտես, չէ՞, որ քո ասած մարդիկ հրեաներ են... իսկ բյուջեն լրացնելու համար ԱՄՆ-ից, Եվրոպայից ենք գումարներ ուզում:

– Այդ գումարների մի մասը կրկին ապարատինն է,- պնդեցի ես:

– Ուրեմն այս հրաշալի ճանապարհը դատարկ է մնալու...

Լեռնոտ, անլուսին մթություն էր, ու երեւի դրանից է, որ սովորականից ավելի պայծառ էին երեւում Բերձորի լույսերը:

Հակարիի գետահովիտը

Նախնական պայմանավորվածության համաձայն երեկոյան հյուրատանը պետք է հանդիպեինք Քաշաթաղի վարչակազմի ղեկավար Ալեքսան Հակոբյանի հետ: Սակայն հյուրատան մուտքը փակ էր: Հյուրատան մշտական բնակիչը Սիմոնն էր, որը Հակարիի գետահովտում կալիֆոռնիական որդերի աճեցման, բիոհումուսի եւ պրոթեինի արտադրության տեխնոլոգիա է ներդրել:

կան աշխատավարձով չեմ կարող մի մեքենայի Ղարաբաղ գնալ-գալն ապահովել,- պատասխանեցի ես:- Կարծում եմ, որ այս հոյակապ մայրուղին ընդհանուր համակարգից դուրս է:

– Ուրեմն՝ չպետք է կառուցվեր,- եզրակացրեց բժիշկը:

– Ոչ,- մերժեցի ես,- արի մեր հասարակական գիտակցության մյուս օղակները դարձնենք այս ճանապարհի որակին, որ համակարգը գործի:

– Ինչպե՞ս:

– Սկսենք կադրերից: Երկրի հարստության աղբյուրը մարդկային ուղեղն է, նրա օգտագործման ճիշտ կազմակերպումը, այնպես, որ յուրաքանչյուրն ըստ իր ունակության եւ օժտվածության գրավի իր տեղը:

– Դա մեր ղեկավարներին դեռեւս չի հաջողվել:

– Հասարակությունը պետք է կարողանա ճիշտ ընտրություն կատարել, որ ընտրյալներն էլ իրենց հերթին ընտրեն, առողջ եւ կարող թիմեր կազմեն:

– Հասարակության մտածողության մեջ փոփոխություն մտցնե-

ճանապարհի ողջ հմայքը, որի մեջ քո ներդրումն ես ունեցել: Բայց շատ սփյուռքահայեր, որոնք պակաս ներդրում չեն ունեցել, չգիտեն էլ՝ կա՞ այն, թե՞ ոչ:

– Այո, ես երջանիկ եմ, որ վայելելու հնարավորություն ունեմ,- ասաց ուղեկիցս:

Շահենի հետ ծանոթացել էի 1993 թ. հունվարի 5-ին՝ Քերոլայն Քոքսի խմբի հետ Արցախ գնալու ճանապարհին: Գիշերը մեր ավտոբուսը մնացել էր Սարավանի լեռնանցքի քթի տակ: Այն ժամանակ Շահենը վիրահատական սարքավորումներ էր տանում Արցախի հոսպիտալի համար: Հետո որոշեց իր ներդրումն ունենալ Հայաստանում եւ մի խումբ ունակ տղաների հետ հիմնեց «Փրինթինֆո» գունաբաժանման կազմակերպությունն ու տպարանը: Մեկուկես տարի է, ինչ բեռլինցի բժիշկը Երեւան է տեղափոխվել:

– Հիմա եթե մենք չենք կարողանում նորմալ գործող տնտեսություն ստեղծել, կրկին ամերիկյան ու եվրոպական հետախուզական ծառայությունները, կամ հրեական կազմակերպություննե՞րն են

Մինչ ես պտտվում էի հյուրատան շուրջն ու ապարդյուն կենդանության որեւէ նշան փնտրում տան ներսում, Շահենը մեքենայում բարձրաձայն դաշնամուրային մեղեդի էր միացրել, բացել դռները, որ տարածվի մթության մեջ պարուրված Բերձորով մեկ: Քաղաքի առատ լույսերը ձգվելով սարերն ի վեր, միանում էին աստղերին, դառնում երկնի երկրային շարունակությունը: Այս ամենին ներդաշնակորեն միախառնվում էին Բերձորի թաղամասերից լսվող շների հաչոցներն ու ծղրիդների ձայները:

– Ամերիկացիք մեր լուսինն էլ են տարել,- դժգոհ ասացի ես:

կույն մտերմացավ սպահանցի գործարարների հետ: Առավոտյան Սիմոնը հյուրերին հրավիրեց տեսնելու արտադրությունը:

– Բիզնեսի մեծ հնարավորություններ կան Միջին Ասիայում,- ասաց Շահենը:

– Այո, եղել ենք այնտեղ,- պատասխանեց իրանցի գործարարներից մեկը,- բայց այնտեղ մարդկանց հետ աշխատելը դժվար է, իսկ Հայաստանում մակարդակ կա, իրար հեշտ ենք հասկանում:

Սիմոնն արդեն մաքուր բիոհումուս էր տանում, որը նվիրում էր բանջարանոց եւ այգի ունեցող ընկերներին: Հյուրերը տոպրակի մեջ լցրին հումուսը՝ Իրանում շահագրգիռ մարդկանց ցույց տալու նպատակով:

Երեկոյան եկավ Ալեքսանը: Նա իր ժամանակը ստիպված էր բաժանել պատգամավորի եւ վարչակազմի ղեկավարի պարտականությունների միջեւ, հաճախ էլ փորձելով համադրել դրանք: Մինչեւ ուշ գիշեր հյուրատանը նա հերթով ընդունում էր շրջանի պատասխանատու մարդկանց, նույն պահին փորձում լուծել հարցերը:

Ամերիկահայ ծերունին, որ Եփրատի ավազանում էր ծնվել ու եղեռնից մազապուրծ ծնողների հետ Ամերիկայում հայտնվել, Հայաստան որպես տուրիստ է գալիս ու ավտոբուսով շրջագայելիս որտեղ մի գետակ է տեսնում, հարցնում է գիդին. «Ասիկա Եփրա՞տն է»: «Չէ՛, ասում է, Եփրատը չէ, Եփրատը Արեւմտահայաստանում է, Թուրքիայի տարածքում է»: Սակայն ծերունին ամեն անգամ գետակ տեսնելիս հարցնում էր. «Ասիկա Եփրատը չէ՞...»: Ի վերջո գիդը հոգնում է ծերունու կրկնվող հարցերից ու պատասխանում՝ «Հա, Եփրատն է, Եփրատը...»: Դադարից հետո, երբ տուրիստները մեքենա են նստում, գիդը նկատում է, որ ծերունին չկա: Իջնում է, փնտրում շրջակայքում, ի վերջո, նրան տեսնում է գետափին նստած: Ծերունին ոտքերը մերկացրել, դրել էր ջրի մեջ: Տեսնելով գիդին, ասում է. «Չմեռանք, ոտքերս Եփրատի ջուրին մեջ դրինք... Այլեւս կրնամ մեռնիլ հանգիստ»:

ԲԱԿՈՒՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԱՀԱԶԱՆԳ

Կործանում են ազգային մշակույթի ճանաչված օջախը

1966 թ. Երեւանում հիմնվեց կիրառական արվեստների ուսումնարանը (այսօր կոչվում է Գեղարվեստական մասնագիտական տեխնիկական թիվ 14 ուսումնարան): Նպատակը հազարամյակների ընթացքում հայ ազգի ստեղծած կիրառական արվեստների ավանդույթների պահպանումն ու զարգացումն էր: 1966-2001 թթ. ուսումնարանը պատրաստել է բազմաթիվ ոսկերիչներ, գորգագործներ, ապակեգործներ, մետաղ մշակողներ ու դրվագողներ, որոնք մեծ ճանաչման են արժանացել Հայաստանում եւ հայրենիքի սահմաններից դուրս: Մոսկվայի ժողովրդական տնտեսության ցուցահանդեսի պրոֆտեխկրթության տաղավարում ցուցադրված ուսումնարանի սովորողների ստեղծագործական աշխատանքներն այնքան ոսկե եւ արծաթե մեդալներ են շահել, որքան մյուս ուսումնարանները միասին: Կիրառական արվեստի ուսումնարանի ստեղծումը խանդավառությամբ ողջունեցին Մարտիրոս Սարյանը, Գրիգոր Խանջյանը, Երվանդ Քոչարը, Ռուբեն Զարյանը եւ այլք, քանզի հասկանում էին, որ նման ուսումնարանի բացակայության դեպքում այլեւս չեն լինի դարերի ընթացքում փառավորված կիրառական արվեստի հայ նկարիչ-վարպետները:

Այսօր ինչ-որ մեկի թե մի քանիսի տգիտության, թե՞ շահախնդրության հետեւանքով որոշվել է արվեստի ուսումնարանը, շենքի տիրոջ իրավունքներով միացնել մաքսային հիմնարկների տեսուչների ինդուստրիալ մանկավարժական քոլեջին: Այս միացման հետեւանքով արվեստի ուսումնարանը, բնականաբար, կկորցնի իր մասնագիտական պրոֆիլը եւ կդառնա անհամատեղելի: Առանց աղմուկի աստիճանաբար կվերանան մասնագիտական բաժինները, որոնք, կպարզվի, որ որեւէ կապ չունեն մաքսային կամ իրավական գործի հետ: Ուսումնարանը, զրկվելով ինքնուրույն տնօրինությունից, աննկատ կվերանա:

Դժվար է պատկերացնել ինքնաժխտման աստիճանը, սակայն, երբ խոսքը վերաբերում է մշակույթի բազմամյա եւ արգասավոր օջախի կործանմանը, դա մեզ մոտ ընդունված է անվանել բարեփոխություն, եւ պետական այն ատյանները, որոնք կկայացնեն իրար անհարիր ուսումնական հաստատությունների միացման որոշում, կստանան այդ պիտակը:

Երբ մարդիկ շահի հետեւից ընկած իրենց կյանքը գերադասում են նվիրել այդ նպատակին, դա իրենց գործն է, բայց երբ փորձում են ոչնչացնել ազգային արժեքները, դա հանդուրժել չի կարելի: 34 տարի ուսումնարանը զբաղեցնում է քոլեջի շենքը: Անցած տարիների ընթացքում քոլեջը դրանից չի դժգոհել, իսկ ուսումնարանը գործել է բեղմնավոր: Այս վիճակից ելնելով անկարելի է հասկանալ, թե ում անհեթեթ ուղեղում է առաջացել իրար անհարիր ուսումնական հաստատությունների միացման գաղափարը: Այդ անհեռատես մտահղացման փոխարեն վաղուց ժամանակն էր հիշյալ շենքն օրինագրել ուսումնարանին, քանզի երկուսն էլ պետական հաստատություններ են, եւ սեփականատիրական փոփոխություն դրանից չէր լինի:

Այդ են պահանջում արդարությունը, ողջախոհությունը, ազգային մշակույթի շահերը:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

անդրադարձ

«ԼՂՀ-ն ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների տեսակետից ...»

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես ասացի, այդ այցն իր հետաքրքրությունն ուներ այն առումով, որ Հարավսլավիայում երկու շատ կարեւոր գործընթացներ են գնում, մեկը Կոսովոյի հետ, մյուսը՝ հենց հարավսլավական ֆեդերացիայի հետ կապված: Նկատի ունեմ Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի հարաբերությունները: Մեզ համար հետաքրքրական էր խոսել երկու կողմերի հետ, իմանալ նրանց տեսակետները ու նաեւ իրենց կանխատեսումներն այդ գործընթացների ապագա զարգացումների վերաբերյալ: Դա օգտակար էր մեզ այնքանով, որ կարողացանք պատկերացնել, թե ինչպիսի զարգացումներ են այնտեղ հնարավոր, որոնք, մեր կարծիքով, անպայման ուղղակի կամ անուղղակի ազդեցություն կունենան այլ տարածաշրջաններում ընթացող այլ գործընթացների վրա: Համենայն դեպս, սա ասելով հանդերձ՝ ուզում եմ շեշտել շատ կարեւոր հանգամանք. Հայաստանը բոլոր հակամարտությունների միջեւ շատ հստակ տարբերակում է դնում, ինչքան էլ դրանք արտաքուստ կամ իրենց էությամբ լինեն նման կամ տարբեր: Մենք յուրաքանչյուր հակամարտություն դնում ենք իր ամբողջական ենթատեքստում՝ երբեք չակնկալելով, նույնիսկ եթե կան զուգահեռներ եւ նմանություններ, որ այդ հակամարտությունների արդյունքները լինեն նույնը: Մեզ համար Ղարաբաղի ենթատեքստը շատ հստակ է, գիտենք, թե ուր ենք գնում: Կոսովոյի պարագայում բոլորովին այլ ենթատեքստ է, գործընթացները կարող են այս կամ այն ուղղությամբ գնալ, եւ երբեք չենք հետեւեցնի մեկից մյուսի արդյունքը: Այցը ճանաչողական բնույթ ուներ, եւ այդ առումով ընդհանուր արդյունքներից ու զուտ երկկողմ հարաբերությունների վերակենդանացումից, գործընթացներն ավելի լավ ճանաչելու առումով Հարավսլավիա այցելությունից բավականաչափ գոհ եմ:

– Հիշենք 1999 թ., երբ ՆԱՏՕ-ի ուղղաթիռները ռմբահարում էին Սերբիան: Այդ օրերին Ադրբեջանը հայտարարեց, որ նույնը պետք է կիրառվի նաեւ Լեռնային Ղարաբաղում: Ուզում եմ ասել՝ հակամարտության յուրաքանչյուր կողմ սերբական ռմբահարումները փորձում էր համարեցնել իր ցանկություններին:

– Այո, այդ օրերին նման հայտարարություններ եղան, դրա պատասխանը մենք տվեցինք եւ ասացինք՝ ճիշտ հակառակն է: 1992-93 թթ., երբ ադրբեջանական ինքնաթիռները ռմբահարում էին Ստեփանակերտը, ադրբեջանական բանակը Մարդակերտի հյուսիսից ներխուժում էր Ղարաբաղ, դրանք շատ նման էին նրան, ինչ անում էր Միլոշեւիչը Կոսովոյում: Այդ զուգահեռները, որ Ադրբեջանն ուզում էր 1999-ին յուրացնել հօգուտ իրեն, ճիշտ հակառակն են: Զուգահեռները պետք է տանել ոչ թե 1999-ի հետ, այլ ԼՂ-ի դեպքում՝ 1992-93-ի հետ: Այդ ենթատեքստում միանշանակորեն Ադրբեջանն էր հայտնվում այն դերում, ինչ որ Միլոշեւիչը:

– Պրն Օսկանյան, ԵԽ-ն օրերս իր տարածած աննախադեպ հայտարարությամբ ԼՂՀ-ում կայանալիք տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները կանխավ որակեց ոչ օրինական: Ինչո՞ւ հենց այս դեպքում, միգուցե այն պատճառով, որ Ադրբեջանն արդեն ԵԽ անդա՞մ է: Ի դեպ, երկու օր առաջ ԱՄՆ պետդեպարտամենտի խոսնակ Ռիչարդ Բաուչերն իր տարակուսանքն արտահայտեց ԵԽ-ի տարածած հայտարարության առիթով:

– Եկեք ԵԽ-ի վրա չֆիքսվենք որպես նախադեպ: Համաձայն չեմ Ձեր ասածի հետ, թե դա աննախադեպ հայտարարություն էր: 1996 եւ 1997 թթ. ԼՂՀ նախագահական ընտրություններից հետո եւ ընթացքում շատ խիստ հայտարարություններ են արվել միջազգային կազմակերպությունների եւ առանձին պետությունների կողմից: ԵԽ հայտարարությունն աննախադեպ չէ, այսօր այն փորձում են շահարկել: Ավելի խիստ հայտարարություններ արվել են նախկինում: ԵԽ-ն առաջին անգամ է նման հայտարարություն անում, երեւի ելնելով նրանից, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը նոր են անդամակցել այդ կազմակերպությանը, եւ ԵԽ-ն նախկինում իրավունք չուներ նման հայտարարություն անելու: Այդ հայտարարությունը տարբերվում է նախկին այլ հայտարարություններից նրանով, որ այն, ինչ որ այնտեղ ասվել է, այնքան վնասակար կամ բացասական չէ, որքան օգտակար է այն, ինչ չի ասվել: Այդ համատեքստում պետք է դիտել: Սա բավականաչափ զգույշ արված հայտարարություն է, հիմնականում վերաբերում է ընտրությունների բացասական հնարավոր ազդեցությանը ԼՂ խաղաղ գործընթացի վրա: Համենայն դեպս, ե՛ւ ՀՀ-ն, ե՛ւ ԼՂՀ-ն տվել են իրենց պատասխանը, նշելով, որ ընտրությունները ոչ թե կվնասեն, այլ ընդհակառակը՝ կնպաստեն խաղաղ կարգավորման դրական ընթացքին:

– Հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ այս հայտարարությամբ ԵԽ-ն փորձում է ինչ-որ ձեւով մասնակից դառնալ ԼՂ բանակցային գործընթացին, փորձում ամրացնել իր դիրքերը մեր տարածաշրջանում:

– Մենք գտնում ենք, որ այսօր հիմնական միջնորդական դերը վերապահված է ԵԱՀԿ-ին: Մինսկի խմբի միջոցով ԵԱՀԿ-ն բավականաչափ արդյունավետ է աշխատել, իրեն չի սպառել, ունի շատ անելիք, եւ մենք կարծում ենք, որ հենց ԵԱՀԿ-ի հետ կարող ենք բանակցային գործընթացը հասցնել բարեհաջող ավարտի: ԵԽ-ի որեւէ մասնակցության կարիքը չկա: ԵԽ-ն, նկատի առնելով նրա հարցերի շրջանակը, բնույթը՝ ժողովրդավարական գործընթացներ, մարդու իրավունքներ, իմ կարծիքով, իր դրական ազդեցությունը կարող է ունենալ հօգուտ ԼՂՀ-ի: Այսօր ԼՂՀ-ն ժողովրդավարական գործընթացներով եւ մարդու իրավունքների նկատմամբ որդեգրած քաղաքականությամբ մի քանի քայլ առաջ է Ադրբեջանից, որով եւ այդ երկու քաղաքական միավորները անհամատեղելի են դառնում նաեւ այդ որակով:

– Պրն Օսկանյան, ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահների՝ մեր տարածաշրջան կատարած վերջին այցից հետո Դուք հայտարարեցիք, թե Հայաստանը հաստատել է իր պատրաստակամությունը փարիզյան սկզբունքների շրջանակներում ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման բանակցությունները շարունակելու վերաբերյալ, եւ պետք է սպասել Ադրբեջանի դիրքորոշմանը: Վերջինս ըստ էության մերժողական դիրք բռնեց: Կարծում եք այսուհետ ի՞նչ ուղղությամբ պիտի շարունակվի բանակցային գործընթացը:

– Այս պահին դժվար է ասել: Ուղղակի ուզում եմ վերահաստատել Հայաստանի դիրքորոշումն առ այն, որ պատրաստ ենք բանակցությունները շարունակել փարիզյան սկզբունքների ոգով եւ տառով: Կարծում եմ, համանախագահները եւս նույն մտքին են՝ ամեն փորձ անել Ադրբեջանին վերադարձնելու փարիզյան ուղուն: Համոզված եմ, երբ նրանք գան տարածաշրջան, այդ փորձն անելու են: Գիտեք, ԵԱՀԿ ՄԽ-ում կատարվել են որոշ փոփոխություններ, պետք է որոշ ժամանակ սպասել, որ նրանք նորից համախմբվեն, գան տարածաշրջան, հաջորդ փորձն անեն: Միայն դրանից հետո կկարողանանք ասել, թե ինչպիսի զարգացումներ կունենա բանակցային գործընթացը:

– Կարո՞ղ եք հավաստիացնել, որ փարիզյան սկզբունքները դրական իմաստով ՀՀ-ի եւ ԼՂՀ-ի համար մեկ քայլ առաջ են, քան էր «ընդհանուր պետության» բանաձեւը:

– Քանի որ այդ սկզբունքները դեռ սեղանի վրա են, մենք եւ ԵԱՀԿ-ն հույս ունենք, որ Ադրբեջանը կվերադառնա փարիզյան ուղի: Ուզում եմ ձեռնպահ մնալ գնահատականներ տալուց, մենք կարող ենք դրա մասին խոսել, երբ այդ առաջարկությունն ամբողջությամբ հանվի, ինչպես եղավ նախորդ առաջարկության՝ «ընդհանուր պետության» բանաձեւի դեպքում: Համենայն դեպս, կարող եմ ասել, որ փարիզյան սկզբունքներից մենք գոհ ենք:

– Պրն Օսկանյան, նախկինում Քավանոն էր կրկնում, մի քանի օր առաջ էլ Ջոնսը Բաքվում հայտարարեց, որ երկու երկրների նախագահները պետք է գտնեն փոխզիջումների տարբերակը՝ հաշվի առնելով երկու ժողովուրդների կարծիքը: Դա մի տարբերակ է լինելու, որ ցավալի՞ է լինելու երկու ժողովուրդների համար:

– Կարծում եմ, դրանով նրանք ուզում են ասել, որ որեւէ զիջում չի պարտադրվելու եւ ուզում են, որ այդ լուծումը լինի երկու ժողովուրդների ցանկությամբ: Այստեղ հարց է ծագում՝ կա՞ այդպիսի լուծում: Դժվար է ասել: Բոլորս, նաեւ միջազգային հանրությունը, պետք է լավ գիտակցենք, որ կան ինչ-որ մի կողմի համար արդար հիմքեր խնդիրը լուծելու եւ մյուսի համար՝ չկան: Դրա համար մենք պետք է սկսենք մի քիչ ավելի խորը գնալ եւ սկսենք նայել հարցի իրավական ու պատմական արմատներին, որպեսզի, եթե լուծումը լինի մեկի օգտին, մյուս կողմը կարողանա այն ավելի բնական ընդունել, որովհետեւ պատմական եւ իրավական հիմքերն այնքան էլ նպաստավոր չեն:

– Ո՞ւմ համար:

– Մենք բավականաչափ վստահ ենք, եւ ինչպես պատմությունն է ցույց տալիս, անհերքելի է, որ ԼՂՀ-ի Ադրբեջանից դուրս լինելու եւ Ադրբեջանի ենթակայության տակ չլինելու իրավական ու պատմական հիմքերը բավականաչափ ամուր են:

– Պրն նախարար, ԱՄՆ կոնգրեսական Ադամ Շիֆը Երեւանում հայտարարեց, որ աշխատելու է Կոնգրեսում ԼՂ ինքնորոշման իրավունքը ճանաչող բանաձեւի առաջադրման ուղղությամբ: Ինչպե՞ս եք վերաբերվում այդ հայտարարությանը:

– Շատ դրական: Դա միայն ողջունելի քայլ կլինի ԱՄՆ Կոնգրեսի կողմից: Մենք պատրաստ կլինենք նրանց հետ աշխատելու եւ տրամադրելու մեր ունեցած արխիվային նյութերը, որոնք կարող են իրավական խնդիրը մեջտեղ բերելու հարցին նպաստել: Եթե ԱՄՆ Կոնգրեսը կարողանա նման բանաձեւ անցկացնել, կարծում ենք, դա մեծապես կնպաստի ղարաբաղյան հարցի խաղաղ կարգավորմանը:

– Հակամարտության ռազմական լուծումը, չնայած Ադրբեջանի ռազմատենչ հայտարարություններին, կողմերի համար ցանկալի տարբերակ չէ: Հարցի քաղաքական կարգավորումը ժամանակ առ ժամանակ մտնում է փակուղի: Իրավական կարգավորումը, կարծես թե, ընդունելի ճանապարհ է: Արդյոք մեր դիրքերն այս առումով բավականաչափ ամո՞ւր են, կարո՞ղ ենք միջազգային հանրությանը համոզել մեր ճշմարտացիությունը, եւ արդյոք դրանք տեղավորվո՞ւմ են այսօրվա աշխարհի սկզբունքների մեջ:

– Իրավական եւ պատմական հիմքերը բավական ամուր են: Կարելի է միայն մի քանի փաստ արձանագրել: ԼՂ-ն 1918-20 թթ. Ադրբեջանի կազմում չի եղել, ուրեմն անկախ Ադրբեջանի կազմում երբեւիցե չի եղել եւ դրա ամենավառ ապացույցն այն է, որ 1920 թ. Ազգերի լիգան մերժել է կազմակերպությանն անդամակցելու Ադրբեջանի դիմումը հենց այն պատճառով, որ նրանք բավարար ապացույց չեն ունեցել, թե Ադրբեջանը վերահսկում է այն տարածքը, որով հավակնում էր անդամակցելու Ազգերի լիգային: Ընդամենը 10 տարի առաջ, երբ Ադրբեջանը հայտարարեց իր անկախությունը, ասաց, որ այս հանրապետությունը ժառանգորդն է 1918-20 թթ. մուսավաթական Ադրբեջանի: Իսկ քանի որ այդ երկու տարիներին ԼՂ-ն չի եղել Ադրբեջանի կազմում, ուրեմն այդ հանրապետությունը չի կարող իրավական հավակնություններ ունենալ ԼՂ-ի նկատմամբ: Իսկ եթե մի պահ վերցնենք ԽՍՀՄ շրջանը եւ եթե Ադրբեջանն ընդունում է ԽՍՀՄ ժառանգությունը, պետք է նաեւ ընդունի ԽՍՀՄ օրենքներն ու սահմանադրությունը, որի ոգու համաձայն ԼՂ-ն 1991 թ. դուրս եկավ դրա կազմից, որովհետեւ Ադրբեջանն իր անկախության հռչակման գործընթացում խախտել էր այդ սահմանադրության բոլոր նորմերը, ինչը շատ լուրջ իրավական հիմք է տալիս ԼՂ-ին իր անկախությունը հռչակել՝ նկատի ունենալով, որ այդ պահին ԽՍՀՄ-ը դեռ չէր փլուզվել:

Զրուցեց
ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Վան Գրիգորյանը ճնշամիջոցների է դիմում

Թվում է, թե Ամերիկայի հայկական համագումարի տնօրենների խորհրդի նախագահ Վան Գրիգորյանը, չկարողանալով համընդհանուր պաշտպանություն գտնել իր անդամակցած «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովի» նկատմամբ, խուճապի է մատնվել եւ նույնիսկ ճնշման միջոցների է դիմում ԱՄՆ-ի նման մի երկրում, որտեղ մարդու իրավունքների եւ խոսքի ազատության հարցերն անքակտելի մասն են մարդկանց առօրեակերպի: Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք Գլենդեյլի համայնքային քոլեջի պատմության դասախոս, ցեղասպանության մասնագետ Վիետնամի պատերազմի մասնակից Լեւոն Մարաշլյանի հոդվածն՝ իր հետ կատարված տհաճ իրադարձության մասին:

Անցնելով քաղաքակիրթ ձեւով բանավիճելու բոլոր սահմանները, պրն Գրիգորյանն ինձ ուղղված նամակի պատճեններն ուղարկել է Գլենդեյլի համայնքային քոլեջի (որտեղ պաշտոնավորում եմ) եւ Կալիֆոռնիայի Նորթռիջ պետական համալսարանի (որտեղ տարին մեկ անգամ դասախոսում եմ) նախագահներին՝ մի արարք, որի նպատակն ակներեւաբար ահաբեկելն (intimidation) է: Ես արդեն պատասխանել եմ նրան, բայց ցանկանում եմ նաեւ հանդես գալ հրապարակայնորեն, քանի որ միջադեպը սերտորեն առնչվում է ակադեմիական ազատության սկզբունքներին:

Ի պատասխան «Գլենդեյլ նյուզ պրեսում» հուլիսի 23-ին տպագրված իմ հարցազրույցի, պրն Գրիգորյանը հուլիսի 25-ին ինձ գրած նամակում հարցնում էր, թե արդյոք թերթում ճի՞շտ են ներկայացրել իմ հետեւյալ միտքը. «Հաշտեցումը միշտ էլ դրական երեւույթ է, բայց այս դեպքում հանձնաժողովը նպատակ չունի ազնվորեն ներկայացնելու պատմությունը»: Հարցն ինձ համար անկեղծ չէր այն պարզ պատճառով, որ դրան նախորդած իմ երկու հրապարակումներում (հուլիսի 11-ին՝ «Լոս Անջելես դեյլի նյուզում» եւ հուլիսի 21-ին՝ «Վաշինգտոն թայմսում») ես միեւնույն միտքն էի արտահայտել, եւ իմ դիրքորոշումը միանգամայն հստակ էր: Ինձանից պարզաբանում պահանջելու կարիքը բոլորովին չէր զգացվում:

Այնուամենայնիվ, այստեղ էլ նշում եմ, որ դա իրոք իմ համոզմունքն է, որի ձեւավորմանը նպաստել են մամուլի եւ այլ լրատվական միջոցների հաղորդագրությունները: Դրանցից մեկը հանձնաժողովի թուրք անդամ Օզդեմ Սանբերկի հայտնի խոստովանությունն է, որ տպագրվեց «Նյու Յորք թայմսի» հուլիսի 10-ի համարում: Այնտեղ նա ասում է. «Մեր նպատակը ճշմարտության հայտնաբերումը չէ, այլ ապագայի համար նոր հորիզոնների բացումը եւ փոխըմբռնման խթանումը»:

Հետագայում գուցե ավելի մանրամասն անդրադառնամ այս հանձնաժողովի (որն, իմ կարծիքով, ծառայում է Ամերիկայի եւ վնասում Հայաստանի շահերին) ստեղծման բուն նպատակներին, բայց առայժմ թույլ տվեք նշել, թե ինչու պրն Գրիգորյանի նամակն իմ զայրույթն է առաջացրել:

Համաձայնելով, որ նա իրավունք ունի իր տեսակետը պաշտպանելու, գտնում եմ, որ ինձ ուղղված նամակի պատճեններն իմ աշխատավայրերն ուղարկելը պարզապես ինձ ահաբեկելու եւ ազատ արտահայտվելու իմ իրավունքը սահմանափակելու փորձ է, որը հիշեցնում է մկքարտիզմի ողբալի տարիները: Դա մարդու հանդեպ կասկածներ առաջացնելու նենգ ու չարամիտ միջոց է, որը գուցե ամենահինն է ու ամենաէժանագինը: Ես շեշտում եմ այս կետը, որովհետեւ պրն Գրիգորյանն իրավաբան լինելով՝ պիտի հասկանար մարդու իրավունքների սահմանները խախտելու ծանր հետեւանքները: Հուսով եմ, նա հետագայում նման քայլի չի դիմի ոչ իմ, ոչ էլ ուրիշ անձանց նկատմամբ:

Երկրորդ կետը, որն ինձ զայրացրել է, Գրիգորյանի օգտագործած թուղթն է: Ինձ ուղղված անձնական նամակը նա գրել էր Հայկական համագումարի պաշտոնական թղթի վրա, որը վկայում է երկու բան: Նախ, որ ինքն այդ հանձնաժողովի անդամ է ոչ ինչպես ինքն է պնդում՝ «անձնական» իրավասությամբ: Եվ եթե այդպես է, հարց է առաջանում, թե արդյոք բոլոր անդամները համաձայն եղե՞լ են ստեղծելու նման մի հանձնաժողով:

Երկրորդ, որ համագումարի տնօրենների խորհուրդը հավանաբար անարդարորեն անհարմար վիճակում է հայտնվել: Չեմ կարծում, որ Հրայր Հովնանյանը կամ մյուս անդամները համաձայնեին օգտվել նման ստոր միջոցից: Պարզաբանումը նրանց կողմից ցանկալի պիտի լիներ:

Միջադեպը, ներկա դրությամբ, ստվեր է գցում համագումարի վրա, եւ ամբողջովին սեւացնում է «հաշտության» հանձնաժողովին: Հետաքրքիր է՝ ինչո՞ւ է պրն Գրիգորյանը նման ազրեսիվ, նենգ ու ամբարտավան միջոցի դիմում, երբ օգոստոսի 1-ի հրապարակումով պնդում է, թե «հայերի մեծամասնությունը պաշտպանում է ստեղծված հանձնաժողովը»: Եթե իրոք այդպես էր, նա պարզապես պիտի անտեսեր փոքրամասնության անդամ մի դասախոսի գրած քննադատական տեսակետը: Գործելու իր ձեւը խոսում է այն մասին, որ հանձնաժողովի անդամները չեն կարողանում պետք եղած պաշտպանությունը ձեռք բերել:

Պատմությունն իր խոսքը կասի հետագայում: Ցավալի է, որ մինչ այժմ որոշակի դրական աշխատանքներ կատարած Հայկական համագումարը՝ Վան Գրիգորյանի ամերիկյան ոգուն անհարիր ահաբեկչական նման գործողության շնորհիվ կորցնում է իր վարկը եւ անարժան դառնում իր անվանը:

Կինո

Գնչուական Ֆելլինին

1981 թ., երբ 26-ամյա բոսնիացի սերբ Էմիր Կուստուրիցան իր առաջին լիամետրաժ աշխատանքի՝ «Հիշո՞ւմ ես Դոլի Բելին» ֆիլմի համար արժանացավ Վենետիկի միջազգային փառատոնի «Ոսկե առյուծ» մրցանակին, «Թայմ» հանդեսը, նկատի ունենալով, որ սկսնակ ռեժիսորը լիովին անհայտ անուն է կինոաշխարհում, դափնեկրին կոչեց «ոչ ոք»: Իսկ այսօր Կուստուրիցային մեծարում են «հարավսլավական հրաշք», «եվրոպական կինոյի իշխան» եւ համանման այլ տիտղոսներով: Անցած 20-ամյակում նրա նկարահանած բոլոր ֆիլմերը դափնիներ են վաստակել Կաննի, Բեռլինի եւ Վենետիկի փառատոներում, իրոք, մեծ վարպետի անառարկելի հեղինակություն բերելով «ոչ ոք» մկրտված երբեմնի նորելուկին: Բայց երբ Կուստուրիցային հարցնում են, թե ինչպես է իրեն զգում կենդանի դասականի դերում, պատասխանում է, որ առաջվա պես իրեն համարում է «ոչ ոք»: Նա հիշեցնում է ամերիկացի ռեժիսոր Ջիմ Ջարմուշի «Մեռյալը» նշանավոր ֆիլմի հերոսներից մեկին՝ Ոչ ոք մականունով տարօրինակ հնդկացուն: Կուստուրիցան պնդում է, թե այն ժամանակից ի վեր, ինչ բանակային զորանոցից հանկարծ հայտնվեց վենետիկյան պերճ կինոկառնավալում, «ոչինչ չի փոխվել»:

Նրա աշխարհընկալումն ու ինքնազգացողությունը, իսկապես, չեն փոխվել, բայց Կուստուրիցայի կյանքում շատ փոփոխություններ են կատարվել: Խոսքը պարզապես «եվրոպական կինոյի իշխանին» շեփորանվագի պես ուղեկցող համբավի մասին չէ: Օպերատոր Վիլկո Ֆիլաչը, որին Կուստուրիցան անվանել է իր աչքերը, մոտ 20 տարվա համատեղ աշխատանքից հետո այլեւս նրա հետ չէ: «Պատահեց այնպես, որ մարդկային շատ հարաբերությունների նման այս կապն էլ պատռեց իրեն, ուստի մեր համագործակցությունը դադարեց», պարզաբանում է Կուստուրիցան: Նա գժտվել է նաեւ իր մշտական կոմպոզիտոր Գորան Բրեգովիչի հետ, որովհետեւ վերջինս համերգներում չի մատնանշել, թե ներկայացվող երաժշտությունը գրել է Կուստուրիցայի ֆիլմերի համար: Որոշակիորեն փոխվել են եւ ռեժիսորի նախասիրությունները կինոյում: Նա հիասթափվել է իր սիրելի Վուդի Ալենից, որը, ինչպես ինքն է ասում, «բոլորովին կորցրել է հումորի զգացումը»: Կուստուրիցայի սիրած ռեժիսորների ցանկում վաղուց տեղ գտած Ֆելլինիի կողքին հայտնվել է նաեւ ցինիկ ու ագրեսիվ Տարանտինոն, քանի որ «սեփական կինոլեզու ունի», իսկ «առանց դրա, Կուստուրիցայի խոսքերով, հեղինակը հեղինակ չէ»: Ինքը՝ Կուստուրիցան, որ «ամենաքաղաքականացված ռեժիսորներից մեկի» համարում ուներ, այսօր գերադասում է զերծ մնալ քաղաքականությունից: 1995-ին Կաննի փառատոնի գլխավոր մրցանակը շահած «Ընդհատակ» տրագիֆարսը, ուր Հարավսլավիայի հետպատերազմյան իրականությունը պատկերվել է ֆանտասմագորիկ շնչով, ողբերգության ու աբսուրդի աներեւակայելի համադրությամբ, Կուստուրիցայի գլուխգործոցը հռչակվեց: Բայց նրանք, ում կարծիքով ֆիլմը սերբամետ է, ռեժիսորի դեմ իսկական հալածանք ձեռնարկեցին: Հուսահատ Կուստուրիցան հայտարարեց, թե հեռանում է կինոյից, իսկ իրականում հեռացավ միայն քաղաքականությունից: 1998-ին նա վերադարձավ Վենետիկի կինոփառատոն, որտեղից սկիզբ էր առել իր փառքը: Առաջին հաղթանակից 17 տարի անց Վենետիկը նրան շնորհեց իր վարպետության եւս մի հավաստիք՝ լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի համար սահմանված մրցանակը: «Սեւ կատու, սպիտակ կատու» գունագեղ կատակերգությամբ նշանավորվեց նաեւ Կուստուրիցայի վերադարձն իր սիրած թեմաներից մեկին՝ գնչուական կյանքին: Դեռ 1989-ին նա Կաննի փառատոնում նվաճել էր դարձյալ լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի եւ ի լրումն՝ Ռոսելլինիի անվան մրցանակները «Գնչուների ժամանակը» ֆիլմի համար: Կուստուրիցայի կյանքում նորից է վրա հասել «գնչուների ժամանակը»: Նրան, սեփական խոսքերի համաձայն, միշտ հետաքրքրել է ու զարմացրել, թե «ինչպես են գնչուները հազարավոր տարիներ պահպանել իրենց ինքնությունը՝ առանց տարածքներ ունենալու, փող վաստակելու եւ արտաքին աշխարհի հետ սերտորեն շփվելու, առանց դպրոցի եւ գիր-գրականության»: Կուստուրիցիայի կարծիքով, «գնչուները, իհարկե, փոխվում են նոր հովերին համընթաց եւ նույնիսկ դառնում հենց իրենց հակոտնյան, բայց ընդհանուր պատկերը, այնուամենայնիվ, մնում է կյանքի նույն նախանձելի մակարդակին, թեեւ ստրկամտությունն իրերի հանդեպ երբեմն վերածվում է օգտապաշտության»: Գնչուական արժեքների համակարգում, ինչպես շեշտել է Կուստուրիցան, ինքը ձգտել է «մատնացույց անել այն, ինչ կարող է մեր կյանքի այլընտրանքը լինել: Ի՞նչ իմանանք, երկմտում է Կուստուրիցան, գուցե մենք գլորվում ենք դեպի համընդհանուր տիեզերական աղետ: Դա թերեւս ցույց կտա, որ երկու հազար տարվա ընթացքում այն ամենը, ինչ մենք կառուցել ենք, միայն պատրանք է, մեծ խաբեություն: Իսկ գնչուներն ինչ-որ գաղտնիք ունեն՝ անմիջական կյանքի գաղտնիքը: Նրանք ապրում են բնազդների ու բնության կյանքով, եւ այն հանգամանքը, որ նրանք չեն ներգրավվել քաղաքակրթության մեջ, ավելի շուտ, մեր խնդիրն է»:

Գնչուական անկաշկանդ կյանքի էկզոտիկան եւ կոլորիտը Կուստուրիցային մղել են դեպի հեքիաթն ու բանահյուսությունը, կառնավալի տարերքը, այլ կերպ ասած, «մոգական ռեալիզմի» այն ոճը, որը, ռեժիսորի խոստովանությամբ, ներշնչված է Գաբրիել Գարսիա Մարկեսի արձակից: Նա չի թաքցնում, որ միշտ երազել է ֆիլմ նկարել ըստ Մարկեսի, բայց դիտելով գրողի երկերի էկրանացումները, հանգել է այն համոզմունքին, թե Մարկեսին անհնար է էկրանավորել: Ուստի Կուստուրիցան, ինչպես ինքն է ասում, մարկեսյան «մոգական ռեալիզմը» կիրառել է որպես ֆիլմի մոդել: Նրա ընկալմամբ, «կինոնկարը պետք է օժտված լինի բոլոր մարդկանց միավորող առասպելաբանական գծերով»: Կուստուրիցան իրեն դասում է արդեն անհետացած այն ռեժիսորների կարգը, որոնք, իր խոսքերով, «20 տարի կլինի, ինչ այլեւս մեզ հետ չեն»: «Իմ ֆիլմերում, ասում է նա, թե՛ որակ կա, թե՛ տրամադրություն, ինչպես Ֆելլինիի գործերում: Իսկ ժամանակակից կինոյում իսկական հույզերը քիչ են, բայց շատ է տեխնոլոգիան: Իմ կինոյով ես նման եմ բրածոյի», հեգնում է ինքն իրեն Կուստուրիցան:

Եթե այս ինքնահեգնանքը նույնիսկ տեղին լիներ, միեւնույն է, Կուստուրիցայի ամենամեծ արժանիքը հենց այդպիսի «բրածո» լինելն է: Իսկ վերջին հաշվով, այնքան էլ էական չէ, թե ինչպես է նա իրեն կոչում՝ «բրածո», «ոչ ոք», թե մի ուրիշ սպանիչ պիտակով: Կուստուրիցան ինքն էլ իր վերջին ֆիլմի վերնագիրը մեկնաբանելիս մեջբերել է Դեն Սյաոպինի խոսքերը. «Կարեւոր չէ՝ կատուն սեւ է, թե սպիտակ, կարեւորն այն է, որ նա մուկ բռնի»:

ՀԱՋՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

Արժե դիտել

3 սեպտեմբերի, 24:00 Պրոմեթեւս

■**«Ջազում միայն աղջիկներ են»**★★: Ռեժիսոր՝ Բիլի Ուայլդեր: Դերերում՝ Մերիլին Մոնրո, Թոնի Քերթիս, Ջեք Լեմոն: ԱՄՆ, 1959:

Նկարահանումների ժամանակ Մոնրոն խոստովանել է Լեմոնին, թե երջանիկ կլինի այն դեպքում միայն, եթե իսկական դեր ստանա: Մինչդեռ զգեստափոխությունների այս կատակերգությունից հետո նույնիսկ գրող Փրիսթլին, որը Մոնրոյի երկրպագուների շարքը երբեք չի դասվել, անզոր հիացմունքով լի էսսե է նվիրել նրան:

4 սեպտեմբերի, 23:00 Արմեն-Ակոբ

■**«Էլիզաբեթ»**★★: Ռեժիսոր՝ Շեխար Կապուր: Դերերում՝ Քեյթ Բլանշեթ, Ջոզեֆ Ֆայնս, Ջեֆրի Ռաշ, Ֆանի Արդան: Մեծ Բրիտանիա-Հնդկաստան, 1998:

Անգլիայի թագուհու՝ Էլիզաբեթ 1-ինի կյանքն արտացոլում է թե՛ դասական երկընտրանքը պարտքի եւ երջանկության միջեւ, թե՛ ուզածդ իշխանության հրեշավոր բնույթը:

6 սեպտեմբերի, 00:05 Պրոմեթեւս

■**«Յոթ»**★: Ռեժիսոր՝ Դեյվիդ Ֆինչեր: Դերերում՝ Բրեդ Փիթ, Մորգան Ֆրիմեն, Քեւին Սփեյսի, Գվինեթ Փելթրոու: ԱՄՆ, 1995:

Մեծ հարցական է. այն մա՞րդն է խելահեղ, որ պատժում է յոթ մահացու մեղքերի համար, թե՞ աշխարհը, որ այդ մեղքերը հանդուրժում է առօրեական անտարբերությամբ:

7 սեպտեմբերի, 01:10 Հ1

■**«Իմ գաղտնիքի ծաղիկը»**★★★: Ռեժիսոր՝ Պեդրո Ալմոդովար: Դերերում՝ Մարիսա Պարեդես, Չուս Լամպրեավե, Խոակին Կորտես: Իսպանիա, 1996:

Ռեժիսորի բնորոշմամբ՝ կնոջ «ինտիմ դիմանկար», որտեղ միատեղվում են ֆարսն ու ողբերգությունը:

8 սեպտեմբերի, 18:50 Հ1

■**«Ամենագեղեցիկը»**★★: Ռեժիսոր՝ Լուկինո Վիսկոնտի: Դերերում՝ Աննա Մանյանի, Թինա Ապիչելլա, Գաստոնե Ռենցելլի: Իտալիա, 1951:

Այս դասական ֆիլմի «իսկական սյուժեն, Վիսկոնտիի խոստովանությամբ, Աննա Մանյանին է», որի «վիթխարի տաղանդին» էլ նա ապավինել է:

9 սեպտեմբերի, 22:00 Հ1

■**«Երկնքի դուռը թակելով»**★: Ռեժիսոր՝ Թոմաս Յան: Դերերում՝ Թիլ Շվայգեր, Յան Յոզեֆ Լիֆերս: Գերմանիա, 1997:

Անբուժելի հիվանդությունը ֆիլմի զույգ հերոսներին նետում է ոչ թե հուսահատության, այլ կապանքազերծ ազատության գիրկը:

9 սեպտեմբերի, 22:00 Պրոմեթեւս

■**«Դարանած վագրը, պահ մտած վիշապը»**★: Ռեժիսոր՝ Անգ Լի: Դերերում՝ Չոու Յուն-Ֆատ, Միշել Եո, Չանգ Չեն, Չժան Զիյի: Չինաստան-Հոնկոնգ-ԱՄՆ, 2000:

Արեւելյան հեքիաթ, որի մարտական տեսարաններում հերոսները բառացիորեն ճախրում են՝ հայտնվելով նույնիսկ բարձրաբերձ ծառերի ճյուղերին: Այդ տեխնոլոգիական հրաշքն այնպես ապշեցրեց ամերիկյան կինոակադեմիային, որ այս տարի ֆիլմին շնորհվեց 4 «Օսկար»:

9 սեպտեմբերի, 22:55 Արմեն-Ակոբ

■**«Կայսրը եւ մարդասպանը»**★★: Ռեժիսոր՝ Չեն Կայգե: Դերերում՝ Գուն Լի, Չժան Ֆեն-Ի, Լի Սյուեցզյան: Չինաստան-Ֆրանսիա, 2000:

Չինական Մեծ պարսպի նման վեհակերտ ու վիթխարածավալ պատմական կինոկտավ:

9 սեպտեմբերի, 23:30 Հ1

■**«Վաթերլոո»**★: Ռեժիսոր՝ Սերգեյ Բոնդարչուկ: Դերերում՝ Ռոդ Սթայգեր, Քրիստոֆեր Փլամեր, Օրսոն Ուելս, Սերգո Զախարիաձե: Իտալիա-ԽՍՀՄ, 1970:

«Երբ խաղում ես Նապոլեոնի նման անհատի, համոզված է նրա դերակատար Սթայգերը, պետք է նրան մարդկայնացնելու ինչ-որ ճանապարհ գտնես, թե չէ հանդիսատեսը չի հասկանա նրան», ուստի Բոնապարտն այստեղ պատվանդանին կանգնած հերոս չէ, այլ հողեղեն արարած:

9 սեպտեմբերի, 01:55 HTB

■**«Սատիրիկոն»**★★★: Ռեժիսոր՝ Ֆեդերիկո Ֆելլինի: Դերերում՝ Մարտին Փոթեր, Հիրամ Քելեր, Մաքս Բորն, Սալվո Ռանդոնե: Իտալիա, 1969:

Հին Հռոմի հեթանոսական աշխարհն իտալական էկրանի մեծ մաեստրոյի երեւակայության ուժով փոխարկվել է հրաբխի պես պոռթկուն եւ հրավառության պես գունագեղ հանդիսանքի:

Աստղային քմայքներ

Էլիզաբեթ Հըրլին մի հարցազրույցում երդվել է, որ եթե Մերիլին Մոնրոյի նման գեր լիներ, ինքնասպանություն կգործեր:

Քորթնի Լավը հաճախել է հատուկ պարապմունքների, որպեսզի սովորի զայրույթի պոռթկումները զսպել:

Հոլիվուդյան աստղերը բջջային հեռախոսից օգտվելիս վախենում են քաղցկեղով հիվանդանալուց, ուստի հատուկ ականջակալ են օգտագործում: Կողքից նայողին թվում է, թե նրանք խոսում են իրենք իրենց:

Շիրլի Մաքլեյնն ամենայն լրջությամբ հավաստիացնում է, թե իր ապրած նախորդ կյանքերից մեկում գնչուհի է եղել՝ Կառլոս Մեծի սիրուհին:

Վուդի Հարելսոնը բար է բացել, որտեղ միայն թթվածին է մատուցվում:

Երբ **Անն Բենքրոֆթի** ամուսինն ու որդին չեն զրուցում նրա հետ, աստղը սկսում է շփվել դստեր հետ, որն իր երեւակայության ծնունդն է:

Մարլոն Բրանդոն մի անգամ մտադրվել է Թաիթիի մոտակայքում գտնվող իր սեփական կղզում էլեկտրականություն անցկացնել՝ օգտագործելով օձաձկներին, որոնք ինչպես հայտնի է, օժտված են էլեկտրահաղորդականությամբ:

Շարոն Սթոունը «Վերջին պարը» ֆիլմում նկարահանվելիս մեքսիկացի բանաստեղծ Օկտավիո Պասին հրավիրել է Ջորջիա նահանգի Սավաննա քաղաքը, որպեսզի միասին ճաշելով՝ զրուցեն պոեզիայի մասին:

Կուլուարներ

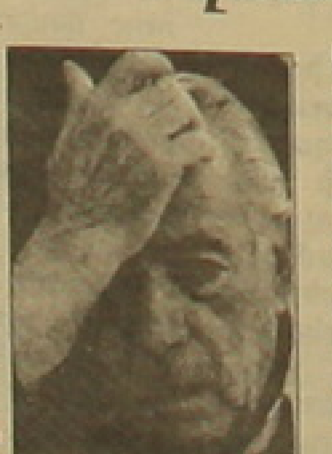

■Էնթընի Քուինը, կյանքին հրաժեշտ տալուց առաջ նախ իր մահկանացուն կնքեց էկրանին: «Վրիժառու հրեշտակը» կատակերգության մեջ՝ 86-ամյա դերասանի մասնակցությամբ նկարահանված վերջին ժապավենում նա մաֆիայի պարագլուխ է, որն սպանվում է հենց ֆիլմի սկզբում: Այս դրվագի նկարահանումից հետո էլ Քուինը վախճանվեց: Անցյալ տարի նա, ասես մոտալուտ մահը կանխազգալով, այցելել էր ծննդավայր՝ մեքսիկական Չիխուախուա նահանգը, որից հետո կտակեց իր աճյունը սփռել հայրենի եզերքում: Բայց Բոստոնում վախճանված Քուինի վերջին կամքը չկատարվեց, եւ նրան թաղեցին ավանդական կարգով, Փրովիդենսում:

■Դամբանների կողոպտիչ Լարա Քրոֆթը՝ վիրտուալ խաղերի ամենահռչակավոր հերոսուհին, որը դեռ 1997-ին դասվել է «համակարգչային աշխարհը ցնցած 50 մարդկանց» շարքը, մարմին է առել օսկարակիր Անջելինա Ջոլիի կերպարանքով: Բայց կինոյում եւս Լարան մնացել է համակարգչային արարած: Երբ ի հայտ է եկել, որ դերակատարուհին ցելյուլիտ ունի, եւ գոտկատեղից ներքեւ նրա մարմինը չի համապատասխանում իր հերոսուհու անթերի կազմվածքին, Անջելինային «երկատել են», ապա՝ «համադրել» մանեկենուհի Լայզա Բենգերի հետ: Ստացված «կինոտավրոսի» վերնամասը Ջոլինն է, իսկ ներքնամասը՝ Բենգերինը:

■Ժան Կլոդ Վան Դամը, հյուրընկալվելով «Կինոտավրոս» միջազգային փառատոնում, աչքի է ընկել իր սիրալիր վերաբերմունքով: Ճաշկերույթի ժամանակ նա մոտեցել է ժյուրին նախագահող հայտնի կինոդերասան Ռուդո Քիրին եւ բարեհոգաբար խորհուրդ տվել. «Դուք շատ հետաքրքիր դեմք ունեք, բարեկամս: Լավ կլինի կինոյում նկարահանվեք»:

■Հոնկոնգցի Ռինգ Լամին «Նմանակը» նոր ֆիլմում առաջին անգամ վիճակվել է աշխատել Վան Դամի հետ: Այդ համագործակցությունից մինչեւ կոկորդը կուշտ ռեժիսորը, չինական քաղաքավարությունը դնելով մի կողմ, լրագրողներին հայտարարել է. «Գրողը տանի, դերասանությունը Վան Դամի բանը չէ»:

Էջը պատրաստեց՝
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Մարզական

Եվրոպայում կրկին կփոթորկվեն ֆուտբոլային կրքերը

Այսօր Կարդիֆում կկայանա Ուելս-Հայաստան հանդիպումը

Երկամյա ընդմիջումից հետո այսօր Եվրոպայում վերսկսվում է ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարը։ ՀՀ ազգային հավաքականը Կարդիֆում ուժերը կչափի Ուելսի ընտրանու հետ։ Հանդիպումը սկսվելու է Երեւանի ժամանակով ժամը 19-ին։ Խաղի հեռուստատեսային ուղիղ հեռարձակման վերաբերյալ բանակցություններ էին ընթանում «Իստար» ընկերության հետ, որոնք արդյունք չտվեցին։ Նշենք, որ հավաքականի կազմում Կարդիֆ են մեկնել հրավիրված բոլոր լեգեոներները։ Սակայն Ալբերտ Սարգսյանը չի մասնակցի հանդիպմանը, քանի որ Լեհաստանի հավաքականի հետ խաղում 2 դեղին քարտ էր ստացել եւ հեռացվել էր խաղադաշտից։ ՖԻՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեն նրան որակազրկել է մեկ խաղով։

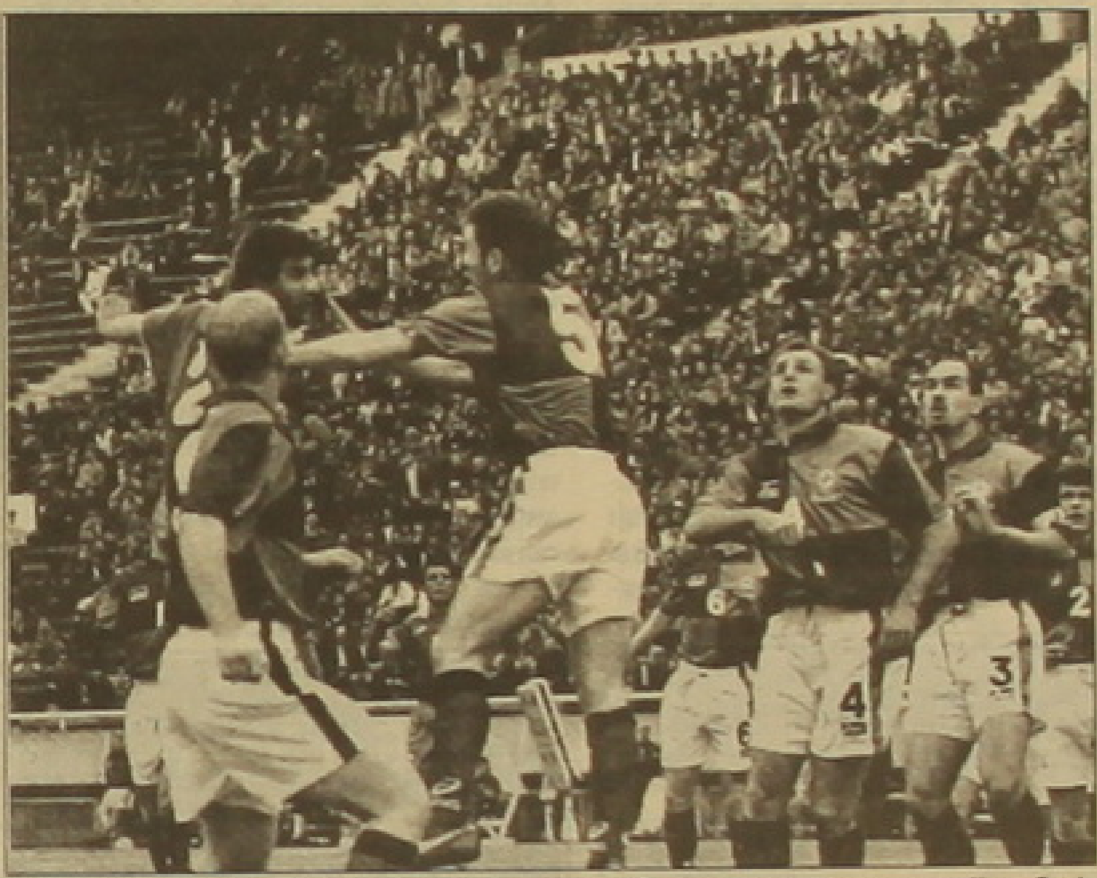

Ընտրական **5-րդ խմբում,** որտեղ հանդես է գալիս Հայաստանի հավաքականը, առաջատարը՝ Լեհաստանի ընտրանին հյուրընկալելու է նորվեգացիներին։ Հաղթանակի դեպքում լեհերը կարող են ժամկետից շուտ նվաճել աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի ուղեգիրը։ Չափազանց կարեւոր նշանակություն ունի Բելառուս-Ուկրաինա հանդիպման արդյունքը։ Այս խաղն, անշուշտ, 5-րդ ընտրական խմբի կենտրոնական հանդիպումն է։ Հաջողության դեպքում Բելառուսի ֆուտբոլիստները հիանալի հնարավորություն են ստանում գրավելու 2-րդ տեղը։

Ընտրական մյուս խմբերում էլ այսօր սպասվում են մի շարք հետաքրքիր հանդիպումներ։ Բացառված չէ, որ այսօր երեկոյան Եվրոպայից հայտնի դառնան աշխարհի առաջնության առաջին մասնակիցները։

1-ին խմբում ուղեգիր նվաճելու հիանալի հնարավորություն ունի Ռուսաստանի ընտրանին (17 միավոր), որը հյուրընկալվելու է Սլովենիայի հավաքականին (13 միավոր)։ Հաղթանակի դեպքում ռուսներն անհասանելի կդառնան մրցակիցների համար։ Այս խմբում կկայանան նաեւ Շվեյցարիա-Հարավսլավիա, Ֆարերներ-Լյուքսեմբուրգ խաղերը։

2-րդ խմբում կենտրոնականը Իռլանդիա-Հոլանդիա մրցախաղն է։ 18 միավոր ունեցող իռլանդացիները հաղթանակի դեպքում կարող են ամրապնդել առաջատարի դիրքը։ Այդ դեպքում նրանց միակ հակառակորդը կլինի Պորտուգալիայի հավաքականը (15 միավոր), որը մեկ խաղ պակաս է անցկացրել եւ այսօր Անդորրայի հետ արտագնա խաղում, կարծում ենք, խնդիրներ չպետք է ունենա։

3-րդ խմբում բավական խճճված իրավիճակ է, եւ այսօրվա հանդիպումները կարող են ավելի բարդացնել մրցաշարային դրությունը։ Կկայանան Իսլանդիա (10 միավոր)-Չեխիա (14), Մալթա (1)-Բուլղարիա (14), Դանիա (15)-Հս. Իռլանդիա (10) մրցախաղերը։

4-րդ խմբում ուղեգրերին հավակնում են Շվեդիայի (17 միավոր), Թուրքիայի (15) եւ Սլովակիայի (11) ընտրանիները։ Այսօր կմրցեն հետեւյալ զույգերը. Մակեդոնիա-Շվեդիա, Մոլդովա-Ադրբեջան, Սլովակիա-Թուրքիա։

6-րդ խմբում 11-ական միավոր ունեցող Շոտլանդիայի եւ Խորվաթիայի հավաքականները կմրցեն Գլազգոյում։ Առաջատարը Բելգիայի ֆուտբոլիստներն են (14 միավոր), որոնք այս տուրում խաղից ազատ են։

7-րդ խմբում կենտրոնականը Իսպանիա (14 միավոր)-Ավստրիա (11) խաղն է։ Հաղթանակի դեպքում իսպանացիները գործնականում կնվաճեն եզրափակիչի ուղեգիրը։ 2-րդ տեղի համար պայքարում կարեւոր նշանակություն ունի Բոսնիա (4)-Իսրայել (10) հանդիպման արդյունքը։

8-րդ խմբի առաջատար իտալացիները (16 միավոր), որոնք հանդիպում են եզրապահի՝ Լիտվայի հավաքականի հետ, Ճապոնիայի եւ Կորեայի ուղեգիրն արդեն այսօր կարող են ձեւակերպել։ Այս խմբում կկայանա նաեւ Վրաստան-Հունգարիա մրցախաղը։

Մեծ հետաքրքրությամբ է սպասվում Գերմանիա (16 միավոր)-Անգլիա (10) խաղը։ Դաշտի տերերի կազմում ոտքի վնասվածքի պատճառով կբացակայի առանցքային խաղացողներից մեկը՝ Ստեֆան Էֆենբերգը։ Հավաքականներից բացի, հանդիպմանը լրջորեն է նախապատրաստվել նաեւ Մյունխենի ոստիկանությունը։ Անգլիացի ֆանատներն իրենց խուլիգանական վարքագծով հայտնի են ողջ աշխարհում։ Սպասվում է, որ Մյունխեն կժամանեն մոտ 6 հազար անգլիացի ֆուտբոլասերներ։ Միջոցներ են ձեռք առել նաեւ Անգլիայի իշխանությունները՝ առավել աչքի ընկած 500 ֆանատներից վերցնելով անձնագրերը, որպեսզի նրանք հնարավորություն չունենան անցնելու Լա Մանշը։ Ավելորդ է խոսել հանդիպման նշանակության մասին։ Հաղթանակի դեպքում Գերմանիայի ընտրանին կմտնի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլ։

9-րդ խմբում կկայանա նաեւ Ալբանիա-Ֆինլանդիա հանդիպումը, որի ելքն ուղեգրերի համար մղվող պայքարում ոչ մի ազդեցություն չի կարող ունենալ։

Ընտրական 5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լեհաստան	7	5	2	0	16–6	17
2. Բելառուս	7	3	3	1	8–7	12
3. Ուկրաինա	7	2	4	1	7–7	10
4. Ուելս	7	0	5	2	7–9	5
5. Նորվեգիա	7	0	4	3	5–8	4
6. Հայաստան	7	0	4	3	6–12	4

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

ՀՀ հավաքականը 96-րդ տեղում է

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է ֆուտբոլի ազգային հավաքականների դասակարգման հերթական ցուցակը։ Ինչպես եւ նախորդ ամսվա ցուցակում, առաջին հորիզոնականը զբաղեցնում է ֆուտբոլի աշխարհի եւ Եվրոպայի չեմպիոն Ֆրանսիայի ընտրանին։ 20 լավագույն հավաքականների ցուցակն առանձնակի փոփոխություն չի կրել։ Այն առաջվա պես եզրափակում է Ռուսաստանի հավաքականը։ Իսկ ամենամեծ առաջընթացը կատարել է Կոլումբիայի ընտրանին՝ 14-րդ հորիզոնականից տեղափոխվելով 6-րդ տեղը։

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի ազգային հավաքականին, ապա թեեւ մեր թիմն անցած ամիս ոչ մի խաղ չի անցկացրել, սակայն մեկ հորիզոնականով վեր է բարձրացել՝ հանգրվանելով 96-րդ տեղում։ Մեր ընտրանին ունի հաշվարկային 449 միավոր։ Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականներից Հայաստանի ընտրանուց բարձր տեղեր են գրավում Ռուսաստանը (20-րդ տեղ, 652 միավոր), Ուկրաինան (47,583), Ուզբեկստանը (67,523), Վրաստանը (72,510), Էստոնիան (80,492), Բելառուսը (86,474), Լատվիան (94,450) եւ Լիտվան (95,450)։ Իր ֆուտբոլային վարկանիշով Հայաստանն առայժմ բարձր է Մոլդովայից (103,422), Ղազախստանից (104,421), Ադրբեջանից (114,384), Թուրքմենիայից (115,380), Տաջիկստանից (142,268) եւ Ղրղզստանից (165,197)։

Իհարկե, դասակարգման ցուցակը միշտ չէ, որ օբյեկտիվորեն է արտացոլում այս կամ այն հավաքականի իրական ուժն ու հնարավորությունները։ Այստեղ սուբյեկտիվ գործոնը մեծ դեր է խաղում։ Շատ բան կախված է հավաքականի անցկացրած խաղերի քանակից, մրցակիցների ուժից, հանդիպման վայրից եւ այլն։ Այս առումով Հայաստանի հավաքականի համար, իհարկե, դժվար է ավելի բարձր տեղեր գրավել, քանի որ մեր ընտրանին շատ հազվադեպ է ընկերական հանդիպումներ անցկացնում, իսկ ընտրական մրցաշարում, ցավոք, մեր ֆուտբոլիստները ոչնչով դեռ աչքի չեն ընկել։

Լավագույն տասնյակն այսպիսի տեսք ունի.

1. Ֆրանսիա	812
2. Բրազիլիա	808
3. Արգենտինա	783
4. Իտալիա	733
5. Գերմանիա	725
6. Կոլումբիա	723
7. Չեխիա	716
8. Իսպանիա	716
9. Պորտուգալիա	714

Վիճակահանությունը որոշեց զույգերին

2002 թ. Ճապոնիայում եւ Կորեայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարը դեռեւս ընթացքի մեջ է, իսկ ՖԻՖԱ-ն արդեն որոշել է, թե ինչպես են բաշխվելու եզրափակիչի ուղեգրերը խմբերում 2-րդ տեղը գրաված հավաքականների միջեւ։ Երեկ Ցյուրիխում կայացած վիճակահանությունը որոշել է ուղեգրերը վիճարկող զույգերին։ Եվրոպական ընտրական մրցաշարում միմյանց հետ կմրցեն հետեւյալ զույգերը.

6-րդ խմբի 2-րդ տեղ- 3-րդ խմբի 2-րդ տեղ

5-րդ խմբի 2-րդ տեղ- 9-րդ խմբի 2-րդ տեղ

7-րդ խմբի 2-րդ տեղ- 4-րդ խմբի 2-րդ տեղ

1-ին խմբի 2-րդ տեղ- 8-րդ խմբի 2-րդ տեղ

Առաջին հանդիպումները կկայանան նոյեմբերի 10-11-ին, պատասխան խաղերը՝ նոյեմբերի 14-ին։

Ասիական ընտրական գոտում 3-րդը ճանաչված հավաքականը ուղեգիրը կվիճարկի եվրոպական ընտրական մրցաշարի 2-րդ խմբում 2-րդ տեղը գրաված ընտրանու հետ։ Խաղերը կկայանան նոյեմբերի 10-ին եւ 15-ին։

Օվկիանայի ընտրական գոտու հաղթող Ավստրալիայի հավաքականն աշխարհի առաջնության ուղեգրերի համար լրացուցիչ հանդիպում կանցկացնի Հարավամերիկյան գոտում 5-րդ տեղը գրաված հավաքականի հետ։ Խաղերի անցկացման ժամկետները դեռ որոշված չեն։

Ծանոթանալով վիճակահանության արդյունքներին, կարելի է արձանագրել, որ ընտրական 5-րդ խմբում, որտեղ հանդես է գալիս Հայաստանի հավաքականը, 2-րդ տեղին հավակնող Ուկրաինայի կամ Բելառուսի հավաքականն ամենայն հավանականությամբ ուղեգիրը կվիճարկի Անգլիայի ընտրանու հետ։

Լորան Բլանը «Մանչեսթր Յունայթեդում»

Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ազգային հավաքականի նախկին ավագ Լորան Բլանը Միլանի «Ինտերից» տեղափոխվել է անգլիական «Մանչեսթր Յունայթեդ»։ 35-ամյա պաշտպանը Անգլիայի չեմպիոնի կազմում կփոխարինի հոլանդացի Յապ Ստամին, որը մեկ շաբաթ առաջ պայմանագիր էր կնքել իտալական «Լացիո» թիմի հետ։

ԹԵՆԻՍ

Անվանիներն առայժմ անպարտելի են

Նյու Յորքում ընթանում է «Մեծ սաղավարտ» մրցանակի վերջին մրցաշարը՝ թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը։ Ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը 15 մլն 800 հազար դոլար է։ Հաղթող ճանաչված թենիսիստներն ու թենիսիստուհիները մրցանակային միեւնույն գումարն են ստանում։ Այսպես, մենախաղում չեմպիոնի կոչմանն արժանացած մարզիկ-մարզուհիները որպես պարգեւ կստանան 850 հազար դոլար, զուգախաղում հաջողության հասած զույգերը՝ 350 հազար դոլար։

Մասնագետների կարծիքով, հաղթողի հավակնորդների շրջանակը բավական լայն է։ Անցկացված 2 շրջանի հանդիպումներն էլ դա են վկայում։ Առայժմ առանձնապես մեծ անակնկալներ չեն գրանցվել։ Ուժեղագույնները հաստատել են իրենց բարձր կարգը եւ շարունակում են պայքարը։ 3-րդ փուլ են դուրս եկել Անդրե Աղասին, Փիթ Սամփրասը, Գուստավո Կուերտենը, ներկայիս չեմպիոն Մարատ Սաֆինը, Գորան Իվանիշեւիչը, Պատրիկ Ռաֆտերը, Մարսելո Ռիոսը, Թիմ Հենմանը։ Հաջող մեկնարկեց արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանը՝ 6/0, 7/5 հաշվով հաղթելով Վինսենս Սպեյդին։ Իսկ ահա Եվրոպայի աղջիկների չեմպիոնուհի Մարի-Գայանե Միքայելյանն ավարտեց ելույթները՝ պարտվելով Լիլիա Օստերլոհին (3/6, 4/6)։

Կանանց մրցապայքարում եւս տոն են տալիս անվանիները։ Յուրօրինակ ռեկորդի հեղինակ դարձավ Մարտինա Հինգիսը, որն ընդամենը 37 րոպեում հաղթեց Նինա Կրասնոռուցկայային (6/0, 6/2)։ 3-րդ շրջան են դուրս եկել նաեւ Լինդսեյ Դեւենպորտը, Մոնիկա Սելեշը, Իվա Մայոլին, Ամելի Մորեսմոն, Սերենա Ուիլյամսը։

ՇԱԽՄԱՏ

Շախմատի աշխարհի առաջնությունը կկայանա Մոսկվայում

«Նոկաուտ» համակարգով անցկացվող շախմատի տղամարդկանց աշխարհի առաջնությունը, որը պետք է մեկնարկեր Փարիզում, այնուհետեւ շարունակվեր Լոնդոնում, ամբողջությամբ կկայանա Մոսկվայում։ Այս մասին Մոսկվայում անցկացված մամուլի ասուլիսում հայտարարել է ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը։ Առաջնության առաջին փուլը, որին կմասնակցի շուրջ 130 շախմատիստ, կմեկնարկի նոյեմբերի 24-ին եւ վերջնագիծը կհատի դեկտեմբերի 11-ին։ Այդ ընթացքում շախմատիստները վիճակահանությամբ կբաժանվեն զույգերի եւ միմյանց հետ կանցկացնեն 2-ական պարտիա։ Հաղթողները կշարունակեն պայքարը հաջորդ փուլում, որտեղ կրկին վիճակահանությամբ կբաժանվեն զույգերի։ Եթե 2 պարտիաները չորոշեն հաղթողին, մրցակիցների միջեւ կանցկացվի լրացուցիչ մրցախաղ արագ շախմատի կանոններով, իսկ հարկ եղած դեպքում նաեւ կայծակնային մրցախաղ։ Այս եղանակով կորոշվեն այն երկու ուժեղագույն շախմատիստները, որոնք հունվարի 3-13-ը 8 պարտիայից բաղկացած եզրափակիչ մրցամարտում կորոշեն աշխարհի չեմպիոնին։

Շախմատի աշխարհի առաջնությունների պատմության մեջ առաջին անգամ տղամարդկանց եւ կանանց մրցաշարերը կանցկացվեն համատեղ։ Տղամարդկանց մրցաշարի մրցանակային հիմնադրամը 3 մլն դոլար է, կանանցը՝ կես միլիոն դոլար։ Առայժմ հայտնի չէ, թե կմասնակցե՞ն արդյոք աշխարհի առաջնությանն աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստներ Գարրի Կասպարովը, Անատոլի Կարպովն ու Վլադիմիր Կրամնիկը։ Ինչպես եւ նախորդ տարի, մրցաշարի կազմակերպիչներն այս անգամ էլ հատուկ հրավեր են ուղարկել այս շախմատիստներին։ Վերջիններս հրավեր ունեն նաեւ նույն ժամանակընթացքում Մոսկվայում կայանալիք Միխայիլ Բոտվիննիկի հուշամրցաշարի կազմակերպիչներից։ Այնպես որ, շախմատիստների այս եռյակը պետք է ընտրություն կատարի։ Ինչ վերաբերում է Հայաստանի շախմատիստներին, ապա աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու իրավունք են նվաճել Ռաֆայել Վահանյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Աշոտ Անաստասյանն ու Կարեն Ասրյանը։ Հնարավոր է, որ նրանց միանա նաեւ աշխարհի փոխչեմպիոն Վլադիմիր Հակոբյանը, եթե առաջնության մասնակիցներից ոմանք հրաժարվեն մրցաշարից։ Կարող էր աշխարհի առաջնության ուղեգիր նվաճել նաեւ գրոսմայստեր Լեւոն Արոնյանը, սակայն դրա համար անհրաժեշտ էր հաղթող դուրս գալ Աթենքում կայացած մինչեւ 20 տարեկան պատանիների աշխարհի առաջնությունում։ Այդ իրավունքը նվաճեց հունգարացի Պետեր Ակսը։

Բաժինը վարում է
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքերով

Եվրաբանկը ներկայացրեց եվրոյի նմուշները

Օգոստոսի 30-ին եվրոպայի Կենտրոնական բանկի նախագահ Վիմ Դույզենբերգը Ֆրանկֆուրտի օպերայի դահլիճում հանրության եւ լրագրողներին առաջին անգամ ներկայացրեց եվրոյի թղթադրամների ճշգրիտ եւ խոշորացված պատկերները: Եվրոյի գոտու 12 պետությունների համար շրջադարձային այս երեւույթը վերածվեց խոշոր հանդիսության: Դույզենբերգը պատմեց 5,10,20, 50, 100, 200 եւ 500 եվրո անվանական արժեքներով թղթադրամների առանձնահատկությունների մասին: ՁԼՄ-ների միջոցով 300 մլն եվրոպացիներ կարողացան տեսնել իրենց ապագա միասնական արժույթը, որի պաշտպանական հատկությունները մշակելիս հաշվի են առնվել տեխնիկական վերջին նորույթները:

Ֆրանկֆուրտի օպերայի բեմի վրա եւ եվրոյի հսկայական պատկերներ կային: Դրանք ազդարարում էին 2002 թ. հունվարի 1-ից եվրոյի մուտքը նշանավորող լայն արեալի գործնական փուլի սկիզբը: Իսկ, սեպտեմբերի 1-ից եվրաբանկը սկսում է եվրոյի գոտու 12 պետությունների ազգային բանկերի «նախասնուցման» փուլը: Բանկեր կառաքվի եվրոյի 15 մլրդ թղթադրամ: Մի քանի ամիս հետո շրջանառությունից դուրս կգան եւ պատմություն կդառնան ֆրանսիական, բելգիական, լյուքսեմբուրգյան ֆրանկները, գերմանական, ֆիննական մարկերը, հունական դրախման, իսպանական պեսետան, իռլանդական ֆունտը, իտալական լիրան, հոլանդական ֆլորինը, ավստրիական շիլինգը, պորտուգալական էսկուդոն:

«Եվրոյի արտաքին տեսքի մանրամասնությունները մինչեւ վերջերս գաղտնի էին պահվում դրամանենգներին գայթակղությունից հեռու պահելու նպատակով», հայտարարեց եվրաբանկի պաշտոնյաներից մեկը: «Լիբերասիոն» թերթը տեղեկացնում է, որ եվրոն ներկայումս ամենալավ պաշտպանված արժույթներից մեկն է. ունի պաշտպանական 63 կետ, այդ թվում ուղղահայաց թելիկ, թափանցիկ պատկեր, գունափոխվող հոլոգրամ եւ այլն: Թղթադրամը պատրաստված է բամբակաթելից: Նոր արժույթի պաշտպանական որոշ հատկություններ չեն հրապարակվում եւ հայտնի են միայն եվրաբանկին ու ազգային բանկերին:

«Մոնդ» թերթը նշում է, որ միաժամանակ եվրաբանկը որոշել է եվրամիության տնտեսական զարգացումը խթանելու նպատակով իջեցնել վարկային տոկոսադրույքները՝ 4,50-ից հասցնելով 4,25 տոկոսի: Եվրաբանկի նախագահ Վիմ Դույզենբերգը եվրոյի ներկայացման օրը հայտարարեց, որ միասնական արժույթի մուտքը չնչին սղաճ կառաջացնի եվրոյի գոտու պետություններում՝ կապված գների կլորացման հետ:

Դ. Ք.

Carrier Ձեր տան եղանակը - Ձեր ընտրությամբ

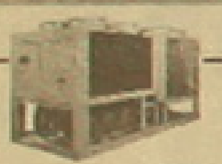

"Carrier" ամերիկյան ֆիրմայի միակ ներկայացուցիչ "Katam International" ընկերությունը առաջարկում է Ձեզ տաքացնող/սառեցնող կոնդիցիոներների եւ համակարգերի լայն ընտրություն

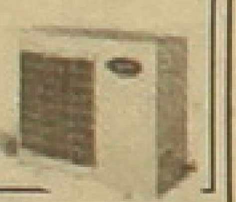

Տրվում է 2 տարվա երաշխիք

Այցելեք մեզ

Երեւան, Մոսկովյան 33
Հեռ. 53-02-42
E-mail:carrier@armenia.com

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In English, Russian, Armenian and Turkish

@rminco
Global Telecommunications

ՆՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Ինֆորմացիայի վերականգնում
- Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում

ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում 20% ցածր գներով

- Գիշերայինը՝ ամսական $ 20
- Շուրջօրյան՝ ամսական $ 50
- Էլ. փոստը՝ ամսական $ 10

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26
E-mail: support@arminco.com
WEB: http://www.arminco.com

Հետաքննող լրագրողների ընկերակցություն

Դիմեք «Ինֆորմացիայի ազատության» կենտրոն, երբ պաշտոնյաները մերժում են ձեզ ինֆորմացիա տալ:

Հասցե՝ Երեւան, Դեղատան փող. 4, բն. 1 ա, հեռ. 524105, 529240
էլ. փոստ shushan@internews.am. versused@arminco.com

Լուծարվում է

ՍՊԸ «ԿԱՍԻԱ»-ն գրանցված ՀՀ պետռեգիստրում, գրանցման վկայական՝ 044623, գրանցման համարը՝ 282.110.03533, ձեռնարկության կոդը՝ 37448155, գրանցման ամսաթիվը՝ 11.03.99 թ., ՀՎՀՀ՝ 00840986

Պարտատերերը 2 ամսվա ընթացքում դիմեն լուծարման հանձնաժողով՝ 27-18-86 հեռախոսահամարով:

«ԱՆԻՏՈՒՐ»

տուրիստական գործակալությունը հոկտեմբերի 14-22-ը կազմակերպում է ուխտագնացություն դեպի Սբ Առաքելոց վանք, որտեղ թաղված են Մովսես Խորենացին, Դավիթ Անհաղթը, Ղազար Փարպեցին, Եզնիկ Կողբացին: Ուխտագնացությունը նվիրվում է Թարգմանչաց տոնին:

Շրջագայության ընթացքում դուք կտեսնեք նաեւ Կարսը, Անին, Իգդիրը, Բայազետը, քրիստոնեության ընդունման վայր Բագավանը, Վանը, Աղթամար կղզին, Նեմրութ սարը, Բիթլիսը, Մուշը, Խնուսը, Էրզրումը, Ալաշկերտը, Սարիղամիշը, Արդահանը:

Սա իսկապես բացառիկ հնարավորություն է: Ձեր օրացույցի այս 8 օրը նվիրեք Ձեզ՝ ապահով շրջագայություն, անջնջելի տպավորություններ:

Շտապեք, Հայաստանի քաղաքացիների համար հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը սեպտեմբերի 10-ն է:

Հասցեն՝ «Անիտուր», Խորենացու 26, 2-րդ հարկ
Հեռ. 52-78-50, 55-75-03

ԱՆԻՏՈՒՐ

Ամեն հայ իր հոգու խորքում փայփայում է մի երազանք՝ իր աչքերով տեսնել հնագույն Վանն ու Անին, Աղթամար կղզին, Մուշն ու Սասունը, Կարսն ու Իգդիրը, Սարիղամիշն ու Արդահանը, Սուլուխի կամուրջն ու Էրզրումը, Բայազետը, Բագավանն ու Նպատ լեռը, ուր 301 թ. քրիստոնեությունն ընդունվեց որպես պետական կրոն:

Այդ երազանքն այսօր կարող է դառնալ իրականություն՝ «Անիտուր» տուրիստական գործակալությունը քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակի կապակցությամբ կազմակերպում է 8-10-օրյա շրջագայություն այդ պատմական վայրերը:

Ո՞ր մի հայը չի օգտագործի իր կարոտը փարատելու այս բացառիկ հնարավորությունը: Այցելեք եւ վայելեք Վանի հողի շունչը, Անիի կարոտաբաղձ կանչը, հեռու ու մոտիկ Կարսն ու Իգդիրը:

«Անիտուր», եւ պատմության փակ դռները բացվում են:

Հասցեն Խորենացու 26, 2-րդ հարկ
Հեռ. 52-78-50, 55-75-03

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀՐԱՎԵՐ

14. «Աբարսա» ՓԲԸ-ն հայտատուներին հրավիրում է ներկայացնել մրցութային հայտերի կնքված փաթեթներ հանգստի գոտու եւ սրճարանի շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու համար:

2. Փաստաթղթերը կարելի է ձեռք բերել պատվիրատուից:

Լրացուցիչ տեղեկություններ կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Նալբանդյան 37, բն. 19ա (S&M սրահ):

Հեռ.՝ 58-02-86, 56-05-97, 09400858

ASHB ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արդշինբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերությունը հայտնում է, որ ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողովի 2001 թ. օգոստոսի 28-ի թիվ 335/01 որոշմամբ գրանցվել է 80.000 հատ՝ յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով հասարակ եւ 5500 հատ՝ յուրաքանչյուրը 100 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով փոխարկական շահաբաժնով արտոնյալ բաժնետոմսերի ազդագիրը ներառող արժեթղթի գրանցման հայտարարագիրը:

Միաժամանակ հայտնում ենք, որ բաժնետոմսերի տեղաբաշխումը սկսվում է ս. թ. սեպտեմբերի 3-ից եւ ավարտվում 30 օրացուցային օր հետո, կամ 30 օրվա ընթացքում այն պահի դրությամբ, երբ կտեղաբաշխվեն տեղաբաշխման ենթակա բաժնետոմսերը:

«Արդշինբանկի» բաժնետոմսերի 6-րդ թողարկման ազդագրին ծանոթանալ ցանկացողները (անվճար) կարող են դիմել «Արդշինբանկ» (Դեղատան 3, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ, հեռ. 56-02-03):

«ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ» ԲԲԸ ՏՆՕՐԵՆՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

«ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

սկսած 2001 թ. սեպտեմբերի 3-ից սահմանում է ֆիզիկական անձանցից ներգրավվող ավանդների հետեւյալ տոկոսադրույքները

ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD		EUR
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն ավելի	
20-29 օր	7.8	6.8	13.0	12.0	6.5
30-59 օր	8.8	7.8	14.0	13.0	7.5
60-89 օր	11.0	10.0	15.0	14.0	9.7
90-120 օր	11.6	10.6	16.4	15.4	10.3
121-150 օր	11.8	10.8	16.6	15.6	10.5
151-179 օր	12.0	11.0	16.8	15.8	10.7
180-270 օր	12.0	11.0	17.0	16.0	-
271-365 օր	11.8	10.8	17.0	16.0	-

ԵՌԱՄՍՅԱԿԱՅԻՆ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD		
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն ավելի	
180-270 օր	11.5	10.5	16.5	15.5	
270-365 օր	11.3	10.3	16.5	15.5	

ԱՄԵՆԱՄՍՅԱ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD		EUR
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն ավելի	
20-29 օր	-	-	-	-	
30-59 օր	7.8	6.8	13.0	12.0	6.5
60-89 օր	10.0	9.0	14.0	13.0	8.7
90-120 օր	10.6	9.6	15.4	14.4	9.3
121-150 օր	10.8	9.8	15.6	14.6	9.5
151-179 օր	11.0	10.0	15.8	14.8	9.7
180-270 օր	11.0	10.0	16.0	15.0	-
271-365 օր	10.8	9.8	16.0	15.0	-

«ԱՎԵԼԱՑՎՈՂ» ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD		EUR
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն ավելի	
20-29 օր	6.8	5.8	11.0	10.0	5.5
30-59 օր	7.6	6.6	12.0	11.0	6.3
60-89 օր*	7.8	6.8	13.0	12.0	6.5
90-120 օր*	8.4	7.4	14.4	13.4	7.1
121-150 օր*	8.8	7.8	14.6	13.6	7.5
151-179 օր*	9.0	8.0	14.8	13.8	7.7
180-270 օր*	9.0	8.0	15.0	14.0	-
271-365 օր*	8.9	7.9	15.0	14.0	-

* Ավանդի գործող ժամկետի վերջին ամսում ավանդների լրացման դեպքում լրացվող գումարի տոկոսների հաշվարկը կատարվում է ելնելով մինչեւ 1 ամիս ավանդների համար սահմանված տոկոսադրույքից:

«ԿՈՒՏԱԿՎՈՂ ՏՈԿՈՍՆԵՐՈՎ» ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD		EUR
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն ավելի	
20-29 օր	-	-	-	-	
30-59 օր	8.7	7.8	13.8	11.9	7.4
60-89 օր	10.9	9.9	14.7	12.9	9.6
90-120 օր	11.3	10.4	15.7	14.0	10.0
121-150 օր	11.4	10.5	15.8	14.7	10.1
151-179 օր	11.5	10.6	15.9	14.9	10.2
180-270 օր	11.5	10.6	16.0	15.0	-
271-365 օր	11.2	10.3	16.0	15.0	-

Իրավաբանական անձանց համար ավանդների տոկոսադրույքները սահմանվում են պայմանագրային հիմունքներով

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 31. 08. 2001 Գինը՝ 100 դրամ